Զ. Տ ԱՐԻ 1716 ՊՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 24 ՀՈՒԻ 4382 – Հ. Տ. 3 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1889 – Ն. Տ. 15 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1889 – ՀԻՃՐ. 19 ՍԵՊԷՄԲԵՐ 1307 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ԱՐԵՒ ԻՆՉ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Նորատունկեան-խան

درعلیه‌ده غلطه‌ده نورادونکیان خانده آره‌وك
غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ

ԳԱՅԻԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան գահեկան Արծաթ	160
» » Վեցամսեայ » »	80
» » Եռամսեայ » »	40
Գաւառաց » Տարեկան » »	200
» » Վեցամսեայ » »	100
Օտար երկիրներէ տարեկան Ֆրանկ	56
» » վեցամսեայ »	28

Դուրս գրուած լրագրաց համար ճամբու ծախքը Տնօրենութեան վրայ է
խմբագրութեան գրուած նամակ կամ գրութիւն ետ չառնուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 3 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, 1889.

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՕՐՈՒԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ

ՖԵՐԴԻՆԱՆԴ ԻՇԽԱՆ

Միջազգային քաղաքականութեան ջերմերն այս պահուս այնչափ դիւրագրգիռ են որ ամենաթոյլը դէպք մը բուռն ցնցում կուտայ անոնց։ Ֆերտինանտ իշխան իւր մօր քով գնաց. և հազար ու մէկ պատմութիւններ ըրուցուեցան ի բացատրութիւն այս եղելութեան, որ սակայն ինքնին շատ պարզ է։ Եւրոպացի հարուստ երիտասարդ մը որ յառաջ ամէն դիւրութիւն ունէր զուարճանալու և երկու տարի և երկու ամիսէ հետէ դամուած մնացած է Պուլկարիոյ մէջ, անշուշտ կը փափաքի քիչ մը ժամանակ ազատ շունչ առնուլ, և գործոց վիճակը քիչ շատ անդորր տեսնելուն պէս, զարմանալի չէ որ իւր սիրեցեալ քոմէն երթայ, մանաւանդ մէր մը քով զոր կը պաշտէ։ Դիտենք նաեւ որ Ֆերտինանտ իշխան ամուսնութեան պատեհութիւն մը կը փնտռէ, և ամենէն առաջ՝ իւր մայր փափաքդ է շնորհքով աղջիկ մը գտնել իւր սիրեցեալ որդուոյն։ Պուլկարիա մնալով այս մայրական փափաք չէր իրագործուեր, և քիչ մը զուարճութիւն, քիչ մ'ալ ամուսնական խորհուրդներ՝ բաւական են ի Վիեննա և այլուր պտոյտ մ'ընել տալու Ֆերտինանտ իշխանին։ Այս մարդկօրէն բացատրութիւնը թողած, եւրոպէան շատ մը լրագիրք կ'ուզեն քաղաքական մին քան զմիւսն անհաւանական բացատրութիւններ գտնել, իբր թէ Պուլկարիոյ իշխանն իւր վիճակը փոփոխել տալու համար բանակցութեան գացեր է։ Իւր յանկարծ Վիեննա հասնելուն առթիւ մինչեւ իսկ զրոյց եղեր է թէ Պուլկարիոյ մէջ ապստամբութիւն ծագեր և Ֆերտինանտ իշխան արտաքսուեր է, բայց աւելորդ է յարել թէ մի քանի ժամ վերջը կիմացուի թէ այս ամենայն չինծու է։

Ճշմարտութեան աւելի մօտ բան մը կը պատմուի, իբր թէ վերջին օրերս Իշխանին և իւր նախարարաց, մանաւանդ իւր անզուսպ նախարարապետին Պ. Սթամպուլովի միջեւ անհամաձայնութիւնք կան եղեր, և Իշխանն առժամանակեայ բացակայութիւն մը հարկ դատեր է վիճաբանութեանց ջերմութիւնը քիչ մը պաղեցնելու համար։ Թաչէնին Վիեննայի թղթակիցն որ Պուլկարիոյ և Իշխանին համակիր է, այս առթիւ կ'ըսէ. «Այժմ գրէթէ պարտաւորութիւն մ'է ինձ համար՝ յայտնել թէ վերջերս շատ վշտալի տեսարաններ տեղի ունեցան Իշխանին և իւր նախարարաց միջեւ, ի մասին պուլկարական փոխառութեան որ սակարկուած էր օտար խմբակի մը հետ։ Իշխանն ամբաստաներ է զՊ. Սթամպուլով թէ այս սեղանաւորական գործի մէջ իւր անձնական շահն եւեթ նկատած է, և նախարարապետն ամենաբուռն զայրոյթով պատասխաներ է։»

Տարօրինակ կը համարուի նաեւ որ Ֆերտինանտ իշխան Պուլկարիայէն «15 աւուր պայմանաժամով միայն» մեկնելուն առթիւ խնամակալ մը կարգած է։ Իրաւ է որ իշխանական բացակայութեան պահուն խնամակալութեան անուանումը կը պահանջէ Սահմանադրութիւնը, բայց այս տրամադրութիւն երկարատեւ բացակայութեանց համար մեկնուած է, և կը մակաբերուի թէ Իշխանն ինք եւս չի գիտեր թէ ե՛րբ Պուլկարիա պիտի կրնայ վերադառնալ։ Բայց եթէ պարզապէս յարմար ամուսին մը գտնելու համար մեկնած է, կարելի է որ տան և հինգ աւուր միջոցի մէջ Ֆերտինանտ Իշխան իւր ընտրութիւնը կատարած չլինի։ Ամեն պարագայի մէջ, իրեն Պուլկարիայէ շաբաթ մը աւելի կամ պակաս բացակայ մնալը տարբերութիւն չըներ միջազգային քաղաքականութեան համար։ Մեր չորս կողմն աւելի կարեւոր դէպքեր տեղի կ'ունենան այս օրերս։ Ռուսիոյ Կայսրութիւնն ի Պերլին, և «յոյժ երկար» տեսակցութիւնը Պիզմարք իշխանին հետ. Վիլհելմ Կայսր այցելութիւնն Իտալիա, եւ Ումբերթօ թագաւորին և Պ. Քրիսպիի հետ ունենալիք տեսակցութիւնները. Դերմանիոյ Վեհապետին Ամէնս ուղեւորութիւնն, և Ցունասանի երրեակ Նիզակցութեան մէջ մնալու բանակցութիւնք. ի վերջոյ, Ն. Կ. Վեհափառութեան ի Կ. Պոլիս որոշեալ ուղեւորութիւնն, և Վեհ. Սուլթանին հետ տեսակցութիւնն։ Ասոնք ճշմարտապէս կարեւոր իրողութիւններ են, և եթէ շատ քաղաքագէտներ կան որք չեն կարծեր թէ բոլոր այս իրողութիւնք հիմնական փոփոխում մը մտածեն միջազգային քաղաքականութեան մէջ, անշուշտ Պուլկարիոյ Իշխանին ուղեւորութիւնը չէ որ այդ փոփոխումը կը խոստանայ, կամ կը սպառնայ։

ՀԵԼԼԵՆԱԿԱՆ ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԻՒՆ

Արքիդուքս Ֆրանց Ֆերտինանտ, որ Ռուտոլֆ իշխանի վշտալի մահէն ի վեր Աւստրիոյ գահաժառանգ կը նկատուի, Աթէնք պիտի ղրկուի Սպարտայի դքսին (Կոստանդին գահաժառանգ իշխանին) ամուսնութեան առթիւ իբրեւ ներկայացուցիչ Աւստրիոյ-Հունգարիոյ վեհապետին։ Աթէնքի լրագիրք կիմանան թէ Կ. Պոլսէ եւս երկու դեսպանութիւնք պիտի ղրկուին, մին ամուսնական հանդիսին առթիւ, միւսը բարի գալուստ մաղթելու դերման վեհապետին։

Կը ծանուցուի նաեւ թէ Վիլհելմ Կայսր Կ. Պոլսէ Սեւ ծովու և Ռումանիոյ ճամբով չպիտի վերադառնայ Գերմանիա, այլ Իտալիոյ ճամբով։ Հէնձոլլերն մը կը բազմի Ռումանիոյ գահուն վրայ, բայց Հէնձոլլերն Կայսրը չուզեր Պուքրէշէ անցնիլ։

ՌՈՒՍ ՕՐԹՈՏՈՔՍՈՒԹԻՒՆ

Ռուսիոյ Կայսեր հրամանաւ, «Պաղեստինի Ծանձնաժողովն», որ ցարդ իւր նիստերը կ'ընէր Արտաքին գործոց պաշտօնատան Ասիական ճիւղին մէջ, այս օրերս փակեցաւ, և իւր դրամագլուխ և իւր բոլոր գործեր յանձնուեցան Սերգիէյ մեծ-դքսին նախագահութեան ներքեւ գտնուող ընկերութեան, որ յետ այսորիկ պիտի յորջորջուի «Պաղեստինի Կայսերական Օրթոտոքս Ընկերութիւն»։ Թաչէնին Փեթերսպուրգի թղթակիցն, հոկտ. 9 թիւ հեռագրական թղթակցութեամբն այս լուրը տալով, կը յարէ թէ «զոյգ մը չինութիւններ զորս այս ռուսական ընկերութիւն կը կառուցանէ Յերուսաղէմի պէտս ռուս ուխտաւորաց՝ ութ հարիւր հազար (800,000) ֆրանքի ծախիւք պիտի ամբողջանան»։

Այս լուրեր եւս ցոյց կուտան թէ Ռուսք ո՛րչափ մեծ ուշադրութիւն կ'ընծայեն Ս. Տեղեաց և անոնց վերաբերեալ չինութեանց։ Ռուս Ընկերութիւնն որ այս Երուսաղէմական դորձովք կը պարապի, թէ՛ «Կայսերական» է և թէ «օրթոտոքս»։ Կրօն եւ քաղաքականութիւն սերտիւ դաշնակցեալ են յամենայնի որ ռուսական է։ Երբ բնիկ Թուրքիացի ուխտաւորներ տարուէ տարի կը նուազին, ահա ռուս ուխտաւորք ամ ըստ ամէ կ'աւելնան, և ուխտաւորաց աճեցուն պէտքերուն համեմատ, Ռուսք նոր դեղեր կառուցանելու և աւելի հաստատապէս տեղաւորուելու պէտք կը զգան։ Այս իրողութիւնք մեր աչքէն պէտք չէ վրիպին, երբ Ս. Տեղեաց վրայ խօսուի։ Երկու կոտր չէնքի համար 800,000 ֆր. ծախք ընել ամէն հասարակութեան տրուած չէ. բայց ամէն բնիկ հասարակութիւնք, մասնաւորապէս Հայք, իրենց դիրքերն հաւատարմապէս և օրեզապէս պահպանելու համար կարելի զոհողութիւնները պէտք չէ խնայեն։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԲԱՆԱԿ

Ռուս բանակին ընդհանուր հոգեւոր հովիւը, շրջաբերական մը ղրկելով իւր հրամանաց ներքեւ գտնուող զինուորական հոգեւոր հովիւներուն, պատուիրեց որ սովորական եկեղեցական պաշտամունքէ զատ նաև ուրիշ առիթներով ջանան վանել անկրօն և հերետիկոսական կարծեաց մուտքը ռուս զօրաց մէջ։ Կերեւի թէ ռուս ազնուականը կը փորձէն չատ զօրքեր եւ դարձնել օրթոտոքսութեան ճամբէն, և անկրօն քարոզիչներ ալ զօրաց հաւատքը կը խախտեն ի հիմանց։ Այսպիսեաց դէմ հակադրութեան պէտքը կը յայտնէ եկեղեցական ընդհանուր հովիւն, և այս նպատակաւ կը յանձնարարէ որ զօրաց հոգեւոր պէտքերը մատակարարելու պաշտօն ունեցող եկեղեցականք, երեկոյները զօրանոցները մտնելով, կամ զինուորական հրամատարաց կողմէ նշանակեալ ուրիշ տեղեր, հրապարակային քարոզութիւններ ընեն կրօնական և բարոյական նիւթոց վրայ։ Ն. Սրբազնութիւն կը յարէ թէ «այս նուիրական պարտաւորութեան կատարման մէջ ամէն թերութիւն անուերելի ոճիր պէտք է համարուի։»

ՍԵՐԲԻԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ

Անցեալ շաբաթ օր Պելկրատէ ճամբու դրուելով Ռուսիա զրկուեցան Սերպիոյ հանրային վարժարանաց ընտրելագոյն ուսուցիչներէն 320 պատանիք, որք, Փեթերսպուրգի կառավարութեան հրաւէրին համաձայն, Ռուսիոյ մէջ ռուս կառավարութեան ծախիւք բարձրագոյն միջնակարգ և հանրապետական կրթութիւն պիտի ստանան։ Ռուսահոգական կարաւանին կ'ընկերանան քանի մը պահապաններ, զորս իւր հայրենեաց հոգածութեամբ Միխայէլ Մետրոպոլիտ կարգած է՝ այս տղայքն ապահովապէս յանձնելու համար իրենց համապատասխան ապագայ դաստիարակաց ձեռքը։

ԿՂԵՐՆ Ի ՖՐԱՆՍԱ

Այս անգամ կղերն ոգի ի բռին մասնակցած էր ընտրական պայքարին, իւր բոլոր այժր կառավարութեան դէմ դործածելով, և ի նպաստ Պուլանժիստութեան և Միապետութեան։ Բուէտուվերուն առջեւ քով քովի տեսնուած էին անհաւատ Պուլանժիստականներ և Ջերմ կաթոլիկ-պահպանողական կղերականներ որք միւնոյն բնարելոյն քաշէ կուտային։ Հանրապետական կառավարութիւնը կղերին խոշին չի կընար դպչիլ. բայց չի թոյլատրեր որ հրապարակաւ կղերն իւր շրջանակէն դուրս ելնէ և քաղաքական դործերու միջամտէ։ Հետեւապէս, կարդ մը քահանայք իրենց թեղեր պրկուելուն՝ ընտրական վէճին միջամտելուն համար։ Կը կարծուի թէ յաղթական Հանրապետութիւնն այս դատապարտելոյ նկատմամբ ներողամտութեամբ պիտի վարուի. բայց ցոյց տալու համար թէ անոնցմէ ոմանք հակակառավարական ոգին ո՛ր աստիճան յառաջ տարած էին, կը դնենք Հէրի ժողովրդապետին կոզմէ Հօթ–Փիրէնէի գաւառապետին ուղղեալ նախատալից նամակի մը սա հատուածը.

«Վերջերս անիրաւարար երկու գնդապետներ այլուր փոխադրելէ յետոյ, այժմ ալ հատարակ քահանայի երեւոյթն առնուլ չէք խղճար։ Իմ քահանայի հանդամանքէս զատ ունիմ քաղաքացւոյ հանդամանք, և այս պատճառաւ իրաւունք և պարտականութիւն ունիմ ընտրութեամբ զբաղելու։ Մինթէ ուրիշ ո՛և է անձի չափ իրաւունք չունի՞մ յայտ մասին խորհուրդ տալու իմ ժողովրդեանս։ «Ուրիշ նկատմամբ գուռ կառավարութեան բարեհաճութեան և ներողամտութեան արժանի եղած էք», կ'ըսէք ինձ։ Դիտցէ՛ք սակայն որ հանապազ կ'աշխատիմ իմ եկեղեցական մեծերուս սէրն ու համարումը չաւելու. բայց եթէ երբեք ձերինին պէս կառավարութեան մը բարեհաճութեան արժանանալու դժբախտութիւնն ունենամ, ինքզինքս յոռի եկեղեցական մը պիտի նկատեմ։»

Ա.յսպիսի նամակ գրել և հրատարակել համարձակող քահանայ մը դիւրաւ կը հասկցուի որ եկեղեցւոյ բեմէն տեղութիւն միայն քարոզած էր օրուան կառավարութեան դէմ, փոխանակ քրիստոնէական սէր ուսանելու իւր հօտին։ Բայց նոյն իսկ միապետական լրագիրք կը հաստատեն թէ կղերին միջամտութիւնն ակնկալուած արդիւնքը չէ տուած, յոլովք այդ լրագիրք կը հետեւցնեն թէ հանրապետական կառավարութիւնն իրաւունք չունի շատ խստութեամբ վարուելու պարտաղանց եկեղեցականաց դէմ, քանի որ անոնց միջամտութիւնն դպալի արդիւնք չէ ունեցած ընտրութեանց վրայ։

ՊԱՀՊԱՆՈՂԱԿԱՆՔ Ի ՖՐԱՆՍԱ

Ֆրանսայի պահպանողական մասը լոյս դլխաւոր թերթերն երկու շաբաթէ ի վեր սա գաղափարը կը մշակեն թէ քանի որ Հանրապետութիւնն օրուան կառավարութիւնն է, և այս անդամ նոր նուիրադործում ստացաւ, և քանի որ հանրապետական դրութիւնն իրմէ առջի միապետական դրութիւններէն աւելի երկար կրցած է տեւել, հայրենասիրութիւնը կը պահանջէ որ Պահպանողականք յարին «չափաւոր և պահպանողական Հանրապետութեան մը»։ Թիէր, հիմնադիրն այս երրորդ Հանրապետութեան, իրրեւ սկզբունք հռչակած էր թէ «Հանրապետութիւնը պահպանողական պիտի լինի, ապա թէ ոչ՝ չպիտի ապրի»։ Թիէրի քաղաքականութիւնն է որ այժմ կը նորոգուի, և չափաւոր հանրապետական թերթեր, միապետական թերթերուն հետ, փափաք կը յայտնեն այսպիսի միութեան մը, որ հանրապետական կուսակցութեան մէջ չափաւոր տարրը կրնայ ջրացնել մեծապէս։

ԶԱՐՆ Ի ՊԵՐԼԻՆ

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ ԵՐԿՈՒՑ ԿԱՅՍԵՐԱՑ

Պերլին, 11 հոկտ. ուրբաթ.

Զարն այս առաւօտ Պերլին հասաւ։ Կայսրանը շքեղապէս զարդարուած էր։ Վիլհելմ Կայսր և բոլոր կայսերազուն իշխանք ներկայ էին։ Կայսեր մօտ կը կենար Պիզմարք իշխան, իւր որդւոյն և Մոլթքէ կոմսին հետ։ Ալեքսանդր Կայսեր անուան նուիրեալ դիւցազն դնդին դունդակապետն կը կենար զնդին նուագածուցաքմբին հետ։ Երկոքին Կայսերք, որք իրենց դնդոց համազգեստներն հագած էին, սերտելը ողջագուրեցին զիրար։ Զարը փութաց ողջունել զՊիզմարք իշխան և զՄոլթքէ կոմսն հետ։ Իրենց հետեւորդները փոխադարձապէս իրարու ներկայացնելէ յետոյ, Կայսերք կառք նստան Պերլինի ռուսական դեսպանին պալատն երթալու համար։ Պահակազօրաց մեծագոյն մասը շարուած էին փողոցներու երկու կողմերն, ուր խուռն բազմութիւն դիզուած էր։ Դեսպանատունն հասնելով, Զարն իւր գերման դնդին տեղեկագիրին ստացաւ, յետոյ բոլոր զօրքեր կայսերաց առջեւէն անցան հանդիսական կարգաւ։ Երեք քառորդ տեւեց այս զօրանցք, որոյ միջոցին երկոքին Կայսերք, Պիզմարք իշխան և հետեւորդ պաշտօնակալք պալատան դիրքն առջեւ կանգնած էին։ Զօրահանդէսէն ետքը, Կայսերք առաջին յարկի պատշգամն ելան, ի ձայն ժողովրդեան եռանդագին աղաղակաց։ Իշխան-նախարարապետը դեսպանատունը մնաց մինչեւ ժամ 11½, Վիլհելմ Կայսրն և գերման իշխանք՝ 10 վայրկեան աւելի։ Զարն յետոյ առանձին ճաշեց դեսպանատան մէջ մեծ-դքսերուն հետ։

Երեկոյեան ճաշին, որ արքայական դղեկին մէջ տրուեցաւ, Վիլհելմ Կայսր սա բաժակն առաջարկեց.

«Բաժակս կը պարպեմ իմ քարեկամիս և պատուական հիւրիս՝ Ռուսիոյ Կայսեր կենաց, և ի տեւողութիւն հարիւր տարիէ հետէ մեր Տանց միջեւ կեցող բարեկամութեան, զոր մտադիր եմ մշակել իբրեւ մեր պատերուն ժառանգութիւնը։»

Զարը ֆրանչերէն խօսելով՝ շնորհակալութիւն յայտնեց Վիլհելմ Կայսեր բարեացակամ դգացմանց համար, և Կայսեր ու Կայսրուհւոյն կենաց բաժակ առաջարկեց։ Այս բաժակաճառէն ետքը, Զարն հրաւիրեց զՊիզմարք իշխան իւր բաժակը պարպելու։ Իշխանն ոտք ելաւ, և կանգնած խմեց՝ ամենախորին խոնարհութիւն մ'ընելով։ Վիլհելմ Կայսրն ալ ապա նոյն հրաւէրն ըրաւ նուվալով կոմսին։

—Պերլին, 12 հոկտ.

Ուրբաթ երեկոյ երկոքին Կայսերք Օփերայի թատրոնին մէջ յատկապէս պատրաստեալ ներկայացման մը դրաւուեցան։ Շքեղապէս զարդարուած էր թատրոնը։ Ներկայք պաշտօնական մարմիններէ և բանակի պատգամաւորութիւններէ կը բաղկանային, և հոն էր Պիզմարք իշխան ևս, որ քանի տարիէ ի վեր թատրոնի մէջ տեսնուած չէր։ Երբ երկոքին Կայսերք մտան թատրոնի կայսերական մեծ օթեակը, ներկայք յոտնկայս ողջունեցին զանոնք։ Ներկայացեալ երկու թատերգութեանց միջեւ, Կայսերք թէյ խմեցին թատրոնի զրօսասրահին մէջ։

—Պերլին, 12 հոկտ.

Զարն և Վիլհելմ Կայսրն այս առաւօտ էպէրոմալտէ դացին, ուստից կառքով սրսի դացին յորսարանն Հիւպերթիւսսթօքի։ Վիլհելմ Կայսր կանխաւ գերմանական դեսպանատունը դացած էր Զարն առնելու։

—Պերլին, 12 հոկտ.

Կայսրութեան պաշտօնաթերթը կ'ըսէ. «Մուսիոյ Վեհ. Կայսրը Պերլին եկաւ Վիլհելմ Կայսեր անցեալ տարւոյ այցելութիւնը փոխարինելու։ Գերմանիոյ մայրաքաղաքին մէջ ընդունուեցաւ հզօր Տէրութեան մը Վեհապետին արժան եղած յարգանօք և պատուով, այնպիսի Տէրութեան մը որ երկար ժամանակէ հետէ Բրուսիոյ և Գերմանիոյ հետ խաղաղ յարաբերութիւններ կը տածէ, որք կը համապա-

---

58

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼԲԻ

ԼՈՒԻ ՆՈՒԱՌ

ԱՆԻԾԵԱԼ ՊԱՆԴՈՒՔ

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

ՖՈՒՍԻՆԱՆԴԷ

—Այո, սիներոր, ըսաւ սեղանայարդարն. երկու ասպետներն ուրախութեան մէջ են. պատիւ պիտի ունենան ատ ներկայանալու ժամ երեքուկէսին. եթէ կ'ուզէք, ժամանակ ունիք կառքի մը մէջ նետուելու, լոգանալու և հոս գալու թարմ ու կազդուրուած հագուելու։

—Ամէն բանի վրայ կը մտածէք, տէր Բաոլո։

Արման կառք մը կոչել տուաւ։ Ժամ մը յետոյ, արդարեւ, թարմ ու կազդուրուած, կ'ընդունէր ապասեալ կրկնակ այցելութիւնը։ Երեսքն ալ բարի և մտացի դէմք ունէին. Արմանի վստահութիւնը շահեցան։

—Ֆրանսերէն կը խօսի՞ք, պարոնայք, հարցուց երիտասարդը։

—Այո, պարոն, պատասխանեց Ֆրէմոնդէ։

—Հաճեցէք նստիլ, կ'աղաչեմ, ըսաւ Արման սիկարներ մատուցանելով։ Եւ խնդալով,

—Շատ դէշ կ'ընդունիմ զձեզ. բայց այնչափ քիչ ժամանակուան համար հոս եմ, որ քաղաքին առաջին օթեւանը զբրուցուած այս հաստատութեան մէջ առաջին ազատ յարին առի։

Հոս ընթերցողը պիտի ներէ մեզ փակագիծ մը բանալ և ըսել թէ Արման կեղծանուն մը առած էր պարագային համար։

Իտալիոյ մէջ կը կոչուէր Լիւսիէն Ռէյմոն. Գ. Լընոէլ Թուսէն անունն առած էր, Ֆէրնանտ Լուիզ կը կոչուէր. բայց ընթերցողն անշուշտ գոհ պիտի ըլլայ մեզնէ որ, պատմութեան մէջ ո և է չփոթութիւն յառաջ չբերելու համար, մեր բոլոր դիւցազուններուն ճշմարիտ անունները պահենք։

Արման իր նիւթին անցաւ։

—Պարոնայք, ըսաւ, Նէլլօ ասպետն, որ կ'երեւայ թէ ձեր թշնամին է, հարմարական է ծաղկեփունջ մը և հնչակ մը ղրկել քրոջս. ես այնպէս կը գտնեմ թէ այդ ազնուականը շատ լաւ է, և եթէ դուք ալ իմ կարծիքս էք, կը խնդրեմ որ իմ երկու վկայներս ըլլաք իրեն դէմ։

—Իմ մասս, ըսաւ Պէլժիոզօ, ես մեծ հաճութեամբ կ'ընդունիմ։

—Ե՞ս ալ, ըսաւ Ֆրէմոնդէ։

—Պարտաւոր ենք սակայն կանխաւ իմացնել ձեզ, դիտել տուաւ Պէլժիոզօ, թէ այդ Նէլլօն սրախաղութեան մէջ այնչափ զօրաւոր է որ իրեն հետ չմենամարտիլը վատութիւն մը չնկատուիր. ամէն մարդ կ'սպաննէ։

—Զինքն ի մենամարտ հրաւիրել, ըսաւ Ֆրէմոնդէ, չատ յանդուգն երեւալ է եւ հարիւրին իննսուն և ինը վտանգի ենթարկել իր կեանքը։

—Օհ, ըսաւ Արման հանդարտութեամբ, կա՛մ պիտի վիրաւորեմ եւ կա՛մ պիտի սպաննեմ այդ կուռարարը։

Երկու բարեկամներն իրարու նայեցան. այդ երիտասարդին հանդարտ վստահութիւնը խոր տպաւորութիւն յառաջ բերաւ իրենց վրայ։ Արման շարունակեց.

—Դիտէ՞ք, պարոնայք, թէ այս գիշեր ո՛ւր կրնամ հանդիպիլ այդ ասպետին։

—Մէնտէգարօ մարքիզուհւոյն տունը։

—Պատիւ չունիմ զինքը ճանչնալու։

—Մենք կրնանք ներկայացնել զձեզ. մարքիզուհին անշուշտ արտօնութիւն պիտի տայ մեզ։

—Ուրեմն հաճեցէք կանխաւ իմաց տալ ինձ, պարոնայք, եւ ձեր դրամագրութեան ներքեւ կը գտնուիմ։

—Մենք ալ նմանապէս եւ մեծ հաճութեամբ։

—Ժամը քանի՞ն պէտք է երթամ այդ երեկոյթին, հարցուց Արման։

—Ժամը տասնին, եթէ կ'ուզէք։

—Պիտի գամ ձեզմէ մին առնուլանէն, եթէ թոյլ կուտաք, պարոնայք։

—Կարծեմ թէ, ըսաւ Ֆրէմոնդէ, Պէլժիոզօ աւելի լաւ ըլլալով մարքիզուհւոյն հետ, իրեն վերապահելէ զձեզ Մէնտէգարօներուն տպարանքը տանելու պատիւը։

—Ուրեմն, ասա՛ւ, ըսաւ Արման առ Պէլժիոզօ, ժամ տասնին ձեր տունը կը հանդիպիմ...

Եւ յարեց.

—Ասկից պիտի մեկնիմ երբ քսիրս քընացած ըլլայ. պէտք է որ կասկած մը չառնեցնայ։

—Մենք հասկցած էինք այդ հարկն, ըսաւ Ֆրէմոնդէ։

Երկու բարեկամներն ոտք ելան։

—Պարոնայք, պատուիրեց անոնց Արման, այս գործին վրայ ոչ մէկ բառ, այնպէս չէ՞։

Եւ մինչեւ դուռն ընկերացաւ իր երկու վկայներուն։

Դ

ԳՐԳՌՈՒԹԻՒՆԸ

Ժամ տասնին, Մէնտէգարօներուն պալատան սրահներուն մէջ, չատ բազմութիւն կար որպէս միշտ. այդ իրիկուն ազնիւ իրիկունէ աւելի։ Ինչո՞ւ համար։ Բարեկերիթ Իտալացիք խորհրդապահ են. Արմանի երկու վկայները խօսած չէին նորա մենամարտի դիտաւորութեանց վրայ, բայց հարկ եղած էր կարդնել մարքիզուհւոյն թէ կը հաճէր ընդունիլ այն երիտասարդն որ այս ժամուս լաւագոյններուն կուռքն և Նարոլիի առիւծն էր։ Մարքիզուհին շատ ուրախ եղած էր Արմանն ընդունելուն համար, այնչափ ուրախ որ իր մտերիմներուն լուր տրուած էր։ Ասոնք լուր տարածուած էր թէ երիտասարդ Ֆրանսացին օրուն վրայ ամէն ոք կը խօսէր, զոր ամէն ոք տեսած էր չՔաջաչայութեան վայրն և որուն համար խենդ կ'ելլար բովանդակ Նարոլին, թէ լաւագոյններու արկածին այդ դիւցազնը մարքիզուհւոյն տունը պիտի ըլլար։ Ամէն անոնք որք իրենց մուտքն ունէին Մէնտէգարօներուն տպարանքը՝ փութացած էին երթալ անդ։

Թարգմաններուն արկածը, օդին մէջ նետուած մարդիկը, արութիւնն եւ զօրութիւնն, այս ամէնը չէր բաւեր արդարացնելու Նարոլիցիներուն խանդավառութիւնը. բայց, ըսած ենք արդէն, Արման մասնաւոր հրապոյր մը ունէր, ինքնատիպ ու գեղեցիկ դիմագծութիւն մը, շնորհալի անփութութիւն մը, անբացատրելի չեմ դիտեր ինչ մը որ առաջին վայրկեանէն կը սիրցնէր զինքն. հարաւային այդ բնութեանց վրայ, որք կուսապատ մնացած են, կիսատուածի մը տպաւորութիւն յառաջ բերէր նա։

Նէլլօ ասպետն ամենուն ալ գիտէր թէ Արման պիտի գար. ինքնին սա հարցումն ըրած էր. Ինձի համա՞ր կուգայ։

Սրով մենամարտ մը երկուզ չունէր անշուշտ, յաղթելուն վրայ վստահ էր. և սակայն տարտամ անհանգստութիւն մը կ'զգար։ Իր անձին տէրն ըլլալով, կ'աքօղէր զայդ։

Իր մուքը բաւական աղմուկ յարոյց. ամբոխը դիւրագրգիռ է, ամէն չունչերով կը սոդոքուի, ամէն ցնցումներէ կը յուզուի. ամենագոյնն չշուկիները կը հաւաքէ։ Նարոլի բան մը կ'սպասէր։ Շատ բնական բան մըն էր որ երիտասարդ օտարականը փափաքած ըլլար ներկայանալ մարքիզուհւոյն՝ որ Նարոլիի ազնուականութեան թագուհին էր, բայց չատ անատարած էր։

Գիտէին ծաղկեփունջին պատմութիւնն, և սկսան նէլլօն դիտել ոտքը սրահէն ներս դրածին պէս. ասպետը, մարքիզուհին ողջունելէ յետոյ, իր բարեկամաց մէկ խմբակին մօտ գնաց։

—Կ'երեւայ որ այս իրիկուն առիթ պիտի ունենանք սքանչանալու այն հերակլէսին վրայ որ լազարոնիներուն հետ խաղի կ'ելլայ. կ'ըսեն թէ պիտի գայ։

—Այո, ըսին։ Մինչեւ հիմա չտեսա՞ր զինքը։

—Ոչ, ըսաւ նէլլօ։

—Հերակլէսի տիպար մը չէ՞ աւելի՛ Ապողոնի արձան մըն է՝ բնականէն քիչ մը աւելի մեծ. սքանչելի կազմ մը ունի եւ շնորհալի դէմք մը։

—Օհ, ըսաւ Նէլլօ դժկամակ դէմքով մը զոր չկրցաւ զսպել։

Եւ հարցուց.

—Դիտէ՞ք թէ ո՛վ կը ներկայացնէ զինքը։

—Պէլժիոզօն, պատասխանեցին։

—Կարծեմ թէ, ըսաւ Նէլլօ ժպտելով, այդ երիտասարդը չատ նեղացած ըլլալու է ծաղկեփունջին գործէն։

—Բանի որ թշնամիներուդ հետ յարաբերութեան մէջ է, չատ բնական կը թուի այդ։

Նէլլօ գլուխը թոթուեց եւ խնդալով ըսաւ.

—Ահիմն հիանալի է։ Եղբօրը կը խնայեմ, քոյրը կ'ըսնայ թէ իրեն պատճառաւ եղբօրը խնայած եմ եւ չատ երախտապարտ կը մնայ ինձ։

(Շարունակի)

տասխանեն այս երկրաց Վեհապետներուն բարեկամական յարաբերութեանց, և իրենց նախահայրերէն ժառանգուելիւն մնացած են։ Դերման ժողովուրդը նոցին Վեհափառութեանց հետ միահամուռ կը մաղթէ որ այս բարձր այցելութիւն փրկութիւն և բարեկեցութիւն բերէ երկուց ազգաց։»

—Պերլին, 12 հոկտ.

Կայսրութեան պաշտօնաթերթը կը հրատարակէ Ռուսիոյ Կայսեր բաժակաճառին բնագիրն, որ հետեւեալն է.

«Շնորհակալ եմ Ձեր Վեհափառութեան՝ Ձեր բարի խօսքերուն համար, և գովասին հաղորդ եմ Ձեր արտայայտած զգացմանց։ Վեհ. Կայսեր ու Թագաւորին «կենա՛ց։ Հուրրա՛»։

—Պերլին, 12 հոկտ.

Երկրքին Կայսերք որսէն վերադարձան ի ժամ 3։ ժամ. 6ին, Ֆրեդերիկ Կայսրուհւոյն բնակարանին մէջ ընտանեկան ճաշու մը ներկայ գրուեցան։

—Պերլին, 12 հոկտ.

Երկրքին Կայսերք և դեսպանք ներկայ գտնուեցան ռուս դեսպան Շուվալով կոմսին տուած նախաճաշին։ Դեսպանը բաժակ առաջարկեց Զարին կենաց։ Նուագարանք ռուսական ազգային երգն հնչեցուցին։ Ցետոյ Ալեքսանդր Դ. Վիլհելմ Բ.ի կենաց բաժակ առաջարկեց Ֆրանսերէն։ Նախաճաշի միջոցին մեծ մտերմութիւն կը տիրէր երկուց Կայսերաց միջեւ։ Զարը ջերմ գոհունակութիւն յայտնեց ի Պերլին գտած ընդունելութեան համար։ Նախաճաշէն ետքը, Զարն եւ մեծ-դուքքը այցելութեան գացին Վիքթորիա Կայսրուհւոյն և Ֆրեդերիկ Կայսրուհւոյն։—Երեկի պալատական հացկերոյթին ներկայ էին 140 անձինք։ Զարը Կայսեր և Կայսրուհւոյն միջեւ նստած էր, և Պիզմարք իշխան Կայսրուհւոյն դէմն էր։

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿԻ

Փարիզ, 12 հոկտ.—Երիտասարդ Զեհերը Պոհեմիոյ նահանգային երեսփոխանական ժողովոյն մասուցին ուղերձի ծրագիր մը, որով պոհեմական թագաւորութեան վարչական ինքնօրինութեան վերահաստատումը կը պահանջեն։

—Փարիզ, 13. Նախարարաց խորհուրդն որոշեց որ Արուեստահանդէսը փակուի նոյմ. 6ին, օրէնքով որոշեալ թուականին։

—Պրուսէլ, 12.—Պ. Տիլլըն (Դերագոյն Ատենի երից դատապարտելոց մին) գըժտեցաւ Զօր. Պուլանժէի հետ։ Պրուսէլ պիտի մնայ մինչեւ Ֆրանսական Խորհրդարանին բացումն, և յայնժամ, չձերբակալուելու համար ապահովագիր պիտի խնդրէ Ֆրանսական կառավարութենէն, ի Փարիզ գալով առաջի Երեսփոխանութեան իւր ընտրութիւնը պաշտպանելու։

—Ամեն ճախողութիւն մէկ տեղ կուգայ։ Զօր. Պուլանժէ Լոնտոնէ Ձերսի կղզին գացած միջոցին, իւր դուստրն որ իրեն կ'ընկերանար, չոգենաւուն մէջ երեսի վրայ ինկաւ և ճակատը ճեղքուեցաւ։

—Ցերտինանտ իշխան իւր մօր հետ Միւնիխ հասաւ, և մինչեւ առաջիկայ հինգշաբթի պիտի մնայ իւր ազգականաց մօտ, մերձ ի Միւնիխ։

—Սերպ կառավարութիւնն արտաքսեց Տէյլէ Նէ-ալի և Մինոպոլի թղթակիցներն, որք գերման լրագրաց եւս թղթակցութիւն կ'ընեն։

—Ալեքսանդր թագաւորին Նաթալի թագուհւոյն հետ տեսակցութիւնն իւր մօր բնակարանին մէջ տեղի ունեցաւ, և ոչ արքայական պալատն մէջ։

—Հռոմայ Ազգային Դրամատունը չորս միլիոն ֆրանկ մը բացաւ Հայաստանի Մենելիք թագաւորին, իտալեան կառավարութեան երաշխաւորութեամբ։

—Լորտ Սալիսբրի իւր կնոջ հետ Ֆըրանսա գնաց, Նիսի և Մոնտքարլոյի միջեւ չմնալ տուած նոր ամարանոցը տեսնելու։

—Գերմանք Մանոա և Փաթա կղզեաց վրայ ո՛և է իրաւունք չեն ճանչնար Անգլիացիներուն, առարկելով թէ այս կղզիք Զանզիպարի վեհապետին պատկանած չլինելով երբեք, սա չէր կրնար Անգլիացւոց թողուլ զայնս։

ՆՈՐ ԶԱՒԱԿ ԶԵՌՆԱԿՈՐԱՑԻ ԻՇԽԱՆԻՆ

Մեկնա իշխանուհին, Զեռնակորայի իշխանին կինն, այս օրերս մանչ զաւակ մը ծնաւ, որ իւր ծնողաց տասներորդ զաւակն է և երրորդ մանչը։ Նիքոլա իշխան տակաւին 48 տարեկան քառասնոյ մարդ մ'է, և իւր բեղուն ամուսին քանի մը տարեկան փոքր է իրմէ։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՀՐԱՒԷՐ

ԱՌ ԱԶԳ. ԵՐԵՍՓԻԽԱՆՍ

Ազգային ժողովոյ է. Նիստը տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ Ուրբաթ, 6 հոկտ., ի Խորհրդարան Ղալաթիոյ։

Ատենը պիտի բացուի ժամ ճիշդ 7ին և փակուի 10ին։

Կը հրաւիրեմք Ազգային Երեսփոխանները որ համձին ներկայ գտնուիլ։

Մնամք ազօթարար

ՊԱՏՐԻԱՐՔ Կ. ՊՈԼՍՈՅ

ԽՈՐԻՆ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ

3 հոկտեմբեր 1889

ՕՐԱԿԱՐԳ

Ա.—Մրագիր Ներքին կանոնագրի Ազգ. ժողովոյ. (Շարունակութիւն քանի-քանիներեն)։

Բ.—Առաջարկութիւն Ս. Պատրիարք Հօր յաղագս երկամեայ շրջանի տեւողութեան Կրօնական ժողովոյ. (Շարունակութիւն քանի-քանիներեն)։

Գ.—Տեղեկագիր Քննիչ Յանձնաժողովոյ ի վերայ Եւմացոյցի 1888-89 և 1889-90 ամաց. (Շարունակութիւն քանի-քանիներեն)։

Ատենադպիր

Մ. Ց. ՄԷԼԻՔԵԱՆ

Կրօնական ժողովն իւր շաբաթական նիստը կազմեց երէկ ի Պատրիարքարան ընդ նախագահութեամբ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր և ատենապետութեամբ Դեր. Դարեգին եպիսկոպոս Սրսանձատեանցի, և զբաղեցան այլ և այլ խնդիրներով։ Ժողովն ի միջի այլոց կարդացուց հետեւեալ խնդիրները.

Տիգրանակերտի վիճակին համար առաջնորդական ընտրելեաց հետեւեալ ցանկը պատրաստեց.

Արժ.	Յովհաննէս Ծ.	վրդպ.	Փափազեան
»	Խորէն	» »	Կիւրպեան
»	Ցակոբ	» »	Աշոտ
»	Մաղաքիա	» »	Տէրունեան

Նոյնպէս Պալուքէսիրի վիճակին համար առաջնորդական ընտրելեաց ցանկը պատրաստեց.

Դեր.	Գէորգ	Ծ. վրդպ.	Իւթիւճեան
Արժ.	Ներսէս	» »	Ասլանեան
Արժ.	Յովհաննէս	» »	Սրբարուեի
Արժ.	Վահան	» »	Ցակոբեան

Ժողովը Դարակէօմրիկի եկեղեցւոյն առժամեայ քարոզիչ կարգեց Արժ. Խորէն վարդապետ Կիւրոյեանը։

Որոշեց որ Բարբերդցի Սարգիս վարդապետն առժամեայ կերպիւ Զընքուշ երթայ։

Կիրակի, սեպտեմբերի 17-ին, հանդիսաւոր կերպիւ օծվեց Թիֆլիսի մօտ գտնուղվող, Շամ-Նարամ ուխտատեղի այն չորքեղ զանգակատունը, որը այս օրերս իր հաշուով կառուցել է պ. Գրիգոր Բայանդուրեան, ծախսելով մինչեւ չորս հազար ռուբլի փող։ Օծմանը ներկայ էր Թիֆլիսի թեմի սրբազան առաջնորդ Արիստակէս Սեդրակեան, մի վարդապետի և վեց քահանաների հետ։ Ներկայ էր նոյնպէս ազգին բազմութիւն թէ Թիֆլիսից գնացած և թէ շրջակայ գիւղերից հաւաքված։ Հանդէսը վերջանալուց յետոյ, սրբազան առաջնորդը, յատուկ իր համար պատրաստած չքեղ վրանի տակ մի փոքրիկ նախաճաշիկ անելուց յետոյ, վերադարձաւ Թիֆլիս, իսկ միւս հոգեւորականները հագեն ամբոխի հետ ճաշեցին միասին։ Ճաշը դարձեալ իր հաշուով պատրաստել էր պ. Բայանդուրեան։

* * *

Մեկ Դրամ են Բելի-Կլիւչում, որ սիկին Նուսէ Շանչեան, որը կառուցել է Բելի-Կլիւչում մասամբ իր փողով, մասամբ հանգանակութեամբ մի հայոց եկեղեցի, այժմ աւարտել է և հայոց երկսեռ ծխական-եկեղեցական դպրոցի շինութեան կառուցումը։ Շինութիւնը երեք յարկանի է, և ստորին յարկում պէտք է լինի արհեստանոցը, քանի որ տիկնոջ դիտաւորութիւնն է մտցնել դպրոցի մէջ արհեստների աւանդելը։ Ցանկալի է որ հայ հասարակութիւնը նեթապէս օգնէր տիկին Շանչեանի բարի գործին, քանի որ ոչ թէ միայն Բելի-Կլիւչում, բայց շրջակայ հայ գիւղերում մինչեւ այժմ ոչ մի հայոց դըպրոց չը կայ։ Ցանկալի է որ հայ հասարակութիւնը միջոց տար յիշեալ ուսումնարանին, որը շրջակայ բազմաթիւ հայ գիւղերի համար կենտրոնական ուսումնարան կարող էր լինել. վարձել մի ուսուցիչ և մի վարժուհի։ Իսկ Բելի-Կլիւչը, որն ունի 40-ի չափ հայ տուն, շրջապատած է հեռաւոր հայաբնակ գիւղերով՝ Վարխուն գիւղը (40 տուն), Սամշիլդէ (100 տուն), Դաղլեթ (200 տուն), Սամզարէթի (30 տուն) և այլն։ Եւ այդ ընդարձակ հայ ազգաբնակութեան մէջ ոչ մի հայոց ուսումնարան չը կայ։ (Մշակ)

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԲԱՇԽՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆԸ

Մշոյ դաւառին կառավարիչ անուանուեցաւ Սայիտ փաշա, նախկին կառավարիչ Մարաշին։

Սղերդի կառավարիչ անուանուեցաւ Սայիտ փաշա, նախկին կառավարիչ Միւնթէֆիքի։

Էնկիւրիի Սիվրիհիսար դաւառակին գայմագամ անուանուեցաւ Բէրդէվ պէյ, գայմագամ Տէվելու դաւառակին, և նմա յաջորդեց Նաֆի էֆէնտի, գայմագամ Սիվրիհիսար դաւառակին։

—

Առաջին կարգի Մէճիտիյէ պատուանշան տրուեցաւ Պասրայի Նագիպ Իւլ Էշրաֆ Սայիտ էֆէնտիի։

ՎԻԼՀԵԼՄ ԿԱՅՍՐՆ Ի Կ. ՊՈԼԻՍ

Վեհ. Սուլթանին հրամանաւ, Երլաբղի կայսերական պալատան մէջ մասնաւոր յանձնախումբ մը կազմուած է ընդ նախագահութեամբ արարողապետ Միւնիր փաշայի, կարգադրելու համար այն արարողութիւններն որք տեղի պիտի ունենան Վիլհելմ կայսեր դալուստն և ի մայրաքաղաքիս բնակութեան առեն։ Ցանձնախմբին անդամներն են Երևմտից և Անձնական դատարանաց նախագահ Վահան Փաշա, կայսերական անձնապահ զօրաբանակին հրամանատար Միւշիր Բէուֆ փաշա և ուրիշ բարձրաստիճան պաշտօնեաներ։

Փութոյ պիտի ուղարկեմք կ'աշխատուի Նալէ-Բէօշկին դեղաբարգման և կահաւորման, ուր պիտի բնակի Վիլհելմ կայսրն։ Նմանապէս պատրաստութիւնք կը տեսնուին Տոլմա-Պաղչէի պալատան մէջ, ուր պիտի բնակին Կայսեր հետեւորդք։

Կայսերական Սուլթանէ զրօսանաւուն հետ, ուրիշ երկու զրօսանաւք ևս, Սբ-Սոֆիա և Իրէնդէն, ընդ առաջ պիտի երթան Վիլհելմ կայսեր։

Բանակաթի Զինուորական վարժարանին և Հէյդէրի Նաւային վարժարանին մէջ պատրաստութիւնք կը տեսնուին այս առթիւ։

Մանչէօ-ի տեղեկութեանց համաձայն, ի Եըլտըզ տեղի պիտի ունենայ զօրահանդէս առաջի Վիլհելմ կայսեր։ Այս առթիւ, հինգշաբթի փոքրիկ պրմբ մը կը շինուի Կայսերական Պալատան մեծ դրան մօտ, ուսկից Վիլհելմ Կայսրը պիտի դիտէ այս զօրահանդէսը։

Պ. ՔՈՒՆՏՈՒՐԻՈԴԻ

Մայրաքաղաքիս հելլենական նախորդ դեսպան Պ. Քունտուրիոդի երեկ առաւօտ կայս. պալատ երթալով, Վեհ. Սուլթանին ներկայանալու պատիւն ունեցաւ և իւր հրաժեշտի գրերը մատոյց։

Պ. Քունտուրիոդի կայս. պալատէն մեկնելով Բ. Դուռը գնաց և անդ ևս Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին ու Արտաքին գործոց Վսեմ. նախարարին ներկայանալով իւր հրաժեշտի ողջոյնը մատոյց։

Հելլենական նախորդ դեսպանն երեկոյին իւր երկու աղջկանց հետ Աթէնք ուղեւորեցաւ Բանէլլենիք ընկերութեան Իտալա շոգենաւով։

Արտաքին գործոց նախարարութեան կողմէ թարգման Միքայէլ էֆէնտի շոգենաւ երթալով ողջերթ մաղթեց Պ. Քունտուրիոդի։

ՄԱՀԱՌ ՊԱՏՈՒԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆ

Վեհ. Սուլթանին հրաւիրանօք, Բրոֆ. Վամպէրի և իր պատուիրակութեան անդամք նախընթաց իրիկուն ընթրեցին Եըլտըզի պալատան մէջ։ Ն. Վեհափառութիւն տեղեկութիւն առաւ պատուիրակութեան կատարած հետազօտութեանց արդիւնից վրայ և իւր լիուլի գոհունակութիւնն յայտնեց։

ԹՇՆԱՄԱԿԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆԵՐ

Այս խորագրոյն ներքեւ հետեւեալը կը կարդանք Սէլանիկի գաւառական լրագրոյն մէջ։

Թարգիւր 20 սեպտ. (Ն. Տ.) թուոյն մէջ Վիէննայի Քոնսթիթիսիոն ոը Ընէ լրագրէն առնելով հաւատած մը հրատարակած է, որով, ըստ տեղեկութեանց վիէննական լրագրոյն Մանասթրրի թղթակցին, Օսման եւ Շաքիր անուն երկու աւազակներ իրրեւ թէ Մանասթրրի նահանգին մէջ մէկ երկու ամսուան միջոցին երկու հարիւր հոգի սպաննած են։

Կարելի է որ ժամանակաւ այդ անուամբ աւազակներ գտնուած լինին Մանասթրրի մէջ։ Սակայն ո՛չ, նոյն նահանգին մէջ և ո՛չ Թուրքիոյ մէկ մասին մէջ երկու հարիւր հոգի սպաննուած են աւազակաց ձեռամբ։ Մէկ քանի տարիէ ի վեր Մանասթրրի մէջ Օսման եւ Շաքիր անուն աւազակներ բնաւ լսուած ու տեսնուած չեն։ Հետեւաբար այդ հրատարակութիւն բոլորովին սուտ է եւ կ'սպասենք մեր Մանասթրրի պաշտօնակցին տալ հարկ եղած բացատրութիւնները։

ՎՍԵՄ. ԾԱՌՈՒԹԻՒՆ ՓԱՇԱ

Արտաքին գործոց նախարարութեան խորհրդական Վսեմ. Ցարութիւն փաշա, որ մէկ քանի օրէ ի վեր տանկէ կը նեղուէր, սկսած է ապաքինիլ։ Ն. Վսեմութիւն պիտի կրնայ մէկ քանի օրէն իւր պաշտօնատեղին երթալ։

ՕՍՄ. ԿՈՒՏ. ՊԱՆՔԱ

Թէեւ Օսմ. կայս. Պանքայի երկրորդ տնօրէն Պ. Տրլօ Փարիզի ճիւղին վարչական ժողովոյ անդամ պիտի անուանուէր և իրեն պիտի յաջողէր Պ. Հիւպէր, սակայն կը լսենք թէ այս որոշում յետաձգուելով, Պ. Տրլօ ըստ առաջնոյն պիտի վարէ Պանքային երկրորդ տնօրէնի պաշտօնը, որովհետեւ Պ. Ժոն Հասի անձնասպանութեան պատճառաւ Պանքային չորեքն աւելի նպաստաւոր դատուած է որ Պ. Տրլօ նոր տնօրէնին քովը գտնուի։

(Սեղվէր)

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑՈՒԴԻՐ

Կ. Պոլսոյ Առեւտրական Սենեկը մասնաւոր շրջաբերական մը ղրկած է յիշեալ Սենեկին մէջ արձանագրուած բոլոր վաճառականաց, պարզելով այն անպատեհութիւններն և վտանգներն որք կրնան յառաջ գալ գործառնութիւններ կատարելով այնպիսի միջնորդներու հետ, որք արձանագրուած չեն Սենեկին մէջ և 1888 սեպտեմբեր 26ի կանոնագրին պահանջած վկայագիրը չունին ի ձեռին։

Վերջերս պատահած լինչ լինչ դէպքեր կ'արդարացնեն Առեւտրական Սենեկին ձեռք առած այս զգուշական միջոցը։

——

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՀԻՒՊԱՏՈՍՔ

Երզրում, Բաբերդի, Տիարպէքիրի, Մուշի և Վանայ կուսակալութեանց անգլիական հիւպատոս անուանուած է Պ. Բլիֆֆորտ Լէյտ։

——

ՏՐԱՊԻԶՈՆԻ ՆԱՀԱՆԳԸ

Վեհ. Սուլթանին հրամանաւ Տրապիզոնի Նահանգին նշանաւոր վայրերու ու շէնքերու լուսանկարները պիտի հանուին։ Այս գործ յանձնուած է Պարապետի Դրան տպարանի պաշտօնեայներէն Ահմէտ Ֆուատ պէյի։

——

ՏԱՆԿ

Մաւրոռեէնի փաշայի կողմէ տրուած հրամանի մը համաձայն բժշկական ժողովն յառաջիկայ ուրբաթ օր ի Նիստ պիտի դումարի տանկին նկատմամբ խորհրդակցելու համար։

* * *

Այսընի գաւառական լրագրոյն մէջ կը կարդանք թէ տանկն սկսած է նուազիլ։ Կ'երեւի թէ օգերու զովանալովն է որ համաճարակն անհետիլ սկսած է։ Կը հաշուուի թէ այդ ախտէն բռնուողներու թիւն հարիւրին ինսնուն եղած է։

Երէկ առաւօտեան թղթարերով մայրաքաղաքս հասած եգիպտական լրագիրը կը ծանուցանէ թէ տանկն երեւան եկած է ի Դահիրէ ևս։

——

ԿԱՐՄՐԱԽՏ

Քաղաքապետութիւնն, իմանալով որ Սիկիտար Սէլանիքը թաղին մէջ կարմրախտ երեւան եկած է և մէկ տան մէջ երեք հոգի մեռած են, աղդու հրամաններ տուած է տեղւոյն թաղապետութեան, որ այդ թաղը շրթայի ներքեւ առած եւ ուրիշ միջոցներ ամօրինած է հիւանդութեան ճարակումն արդիւնելու։ Բժշկան վերատեսչութեան կողմէ յատուկ բժիշկ մը ղրկուելով՝ քննութիւններ կատարած և տեղեկագիր մը տուած է առաջարկելով որ դրուած շրթայն ժամանակ մը մնայ։

——

ԱՒԱԶԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ադրիանուպոլսոյ Պաշտօնական լրագիրը կը ծանուցանէ թէ աւազակները լեռը տարեր են Հայրապոլի գաւառակին Գարա-Գարլը գիւղէն Հիւսէյին աղա անուն անձ մը։ Ցեղական իշխանութիւնք, ընդ փայթ հեծեալ ոստիկաններ ղրկելով աւազակաց հետեւէն, յաջողեր են ազատել կալանաւորն։

Ուրիշ երկու անձինք, Օրթագիւղէն Միդրօ Զէօմէքճի օղլու և Եենիճէ գիւղէն Լիքա, որք նոյնպէս լեռը տարուած էին, ազատուեր են։

ՏԱՐՕՐԻՆԱԿ ՕԳԵՐ

Անցեալները Տրապիզոնի լրագրէն առնելով ծանուցինք թէ խորոր օձ մը գիւղացի մը վրայ յարձակելով վիրաւորած էր զայն եւ այլն։

Մէ-րէ-էէրէ այս առթիւ ուրիշ տարօրինակ օձի մը պատմութիւնը կընէ, որ աւասիկ։

«Երբեմն ձէպէլը Պէրէքէթի (Ատանա) ժանտարմաներու հաղարապետ Սալիհ էֆ. որ սիժմ մայրաքաղաքս կը գտնուի, իւր պաշտօնավարութեան միջոցին օր մը Պարպոնտա գիւղաքաղաքին մէջ իւր տունը գտնուած պահուն հովի ձայնին նման ահռելի ձայն մը կը լսէ։ Օդը հանդարտ ըլլալով, Սալիհ էֆէնտի կը հետաքրքրուի եւ պատուհանէն դուրս կը նայի տեսնելու համար այդ ձայնին եկած տեղը։ Հաղարապետը սոսկալով կը տեսնէ տեղ մը կանգուն երկայնութեամբ եւ կէս կանգուն լայնութեամբ օձ մը, որ տան պատուհանը եկնելու կ'աշխատէր և զարհուրելի ձայն մը կը հանէր։ Սալիհ էֆ. մէկ քանի բեվրվէր կը պարպէ օձին վրայ, սակայն գնդակները վրիպելով, սուրը կառնու և կսկսի կռուիլ իւր տարօրինակ թշնամւոյն հետ, որ պատուհանէն եկնելով վրան կը յարձակի։ Հաղարապետը սուրով ինքզինքը պաշտպանելէ յետոյ վերջապէս կը յաջողի սպաննել այդ օձը։

«Տեղացի ծերունի մը կը խրատէ Սալիհ էֆէնտին անմիջապէս թողուլ այդ տունը, որովհետեւ, կը յարէ, քիչ օրէն կարելի է որ այդ օձի իգին այցելութիւնն ևս վայելելու դժբաղդութիւնն ունենայ։ Հաղարապետն «ամեն բան ճակատագրի արդիւնք է» ըսելով կը չարունակէ բնակիլ այդ տան մէջ։ Սակայն հետեւեալ առաւօտուն իւր տան առջեւ կը լսէ մի եւ նոյն սոսկալի ձայնը։ Սալիհ էֆէնտի նոյն պահուն իւր տան մօտ կը տեսնէ տասն երկու կանգուն երկայնութեամբ, ծառի հաստութեամբ և գլուխը մարդու տարօրինակ օձ մը, որ մարդու պէս գլուխը վերցնելով ահռելի ակնարկ մը կը ձգէր, բանալով իւր խորոր և զարհուրելի աչքերը։ Այդ օձ, որ ըստ ասուած օձին էգն էր, կը պատրաստուէր Սալիհ էֆէնտիի տան վրայ յարձակիլ։ Հաղարապետը կ'սկսի հրազէն պարպել։ Օձը տեսնելով որ իրեն դէմ կռուելու փորձ կը լինի, կը բարձանայ և կ'սկսի պոչը գետինը զարնել և այդ միջոցին իւր պոչը տան մէկ խոշոր գերանին զարնելով կը կոտրէ և տան մէկ կողմը կը փլցնէ։ Ցետոյ անդ գտնուած հազար հինգ հարիւր օկա ծանրութեամբ ժայռի կտոր մը գրկելով նետել կը փորձէ։ սակայն քարն իւր վրայ իյնալով անշարժութեան կը դատապարտէ։ Սալիհ էֆէնտի սուր ի ձեռին վրան կը յարձակի և կ'սպանէ։

Այս դէպք հրատարակուած է նաև Ատանայի գաւառական լրագրին մէջ։

Այդ վերջին օձին գլխի մասերն այնչափ հաստատուն են եղեր որ երկու մարդ քաշելով չեն կրցեր փրցնել։»

ԿՐԹԱԿԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐ

Կրթական նախարար Միւնիֆ փաշա հարկ եղած միջոցները ձեռք առած է մայրաքաղաքիս վարժարաններն աւելի կանոնաւոր վիճակի մը մէջ դնելու համար։

—Զմիւռնիոյ շրջակայքը երկրագործական վարժարան մը պիտի կառուցուի եւ տիպար ագարակ մը պիտի հաստատուի։

—Կրէտէի զօրաբաժնին համար Զմիւռնիայէ գնուած հարիւրէ աւելի ձիեր Կրէտէ ղրկուած են։

—Աթէնքի ռուսական դեսպան Պ. Պիւցով և ռուսիայի աղնուական Պ. Բորչաքով երէկ Պիրէն ուղեւորեցան։ Գերմանական հիւպատոսարանը նոյն շոգենաւով և Թրիէսթի ճամբով Գերմանիա ղրկեց Բէյթալի անուն կալանաւոր մը։

—Շաբաթ իրիկուն ժամ 12ին Սկիւտարի մէջ անծանօթ շարագործ մը Շէյխ Բիլալ էֆէնտիի վրայ յարձակեցաւ և դաշոյնով մէկ քանի տեղէն վիրաւորեց զնա։ Ոստիկանք վրայ հասնելով ոճրագործը ձերբակալեցին և Շէյխ Բիլալ էֆէնտին եւս հիւանդանոց փոխադրեցին։

—Ծովային նախարարութիւնն հեռագրաւ տեղեկութիւն ստացած ըլլալով թէ Մասսուսի Հասան Փաշա շոգենաւը մեքենայի խանգարում մը ունեցած է Ճէզիրէի առջեւ մերձ ի Դամասկոս, Աբդուլ շոգենաւը ղրկած է որպէս զի Հասան Փաշա շոգենաւը կապելով մինչեւ Իսկէնտէրուն տանի անդ նորոգուելու համար։

—Խապիղցի հրեայ մը Մոշոն այս կիրակի օր ի Պոլիս Բրկատ Բազար թաղն ապարանքի մը ապակիները սրբած պահուն վար ինկաւ տասը կանգուն բարձրութենէ։ Մոշոն ծանր վիճակի մէջ իւր տունը տարուեցաւ, ուր մեռաւ առջի իրիկուն։

—Բ. Դուռը վաւերացուցած է Այվալըքի չուկտական դեսպան հելլենացի Պ. Յորգ Տիմիթրի Սէվասթոյի պաշտօնը։

—Վերաքննիչ ատենի պատժական ճիւղը վեց ամիս բանտարկութեան դատապարտեց Պէշիքթաշցի Համամճը Արթին անուն մարդ մը, որ դատի մը առթիւ սուտ երդում բրած էր։

—Հ-էէէ-Ը ծանուցանելէ յետոյ. Տէրքասեան ջրի ընկերութեան կողմէ Ճիպալիի և Ուն Գարանի կողմերը զետեղուած ջրի մայր խողովակներու մէջ մասը կոյսնոցներու մէջէն կամ մօտէն կ'անցնին, Քաղաքապետութեան ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ, յարելով որ այդ բոլորովին հակառակ է թէ՛ հանրային առողջութեան և թէ՛ իսլամական կրօնային պարտականութեանց։

ՍՐԲԱԶԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

Վեհ. Կաթուղիկոսի մասնաւոր հրամանաւ տպագրեալ Սահակեանցի «Սրբազան պատմութեան» Ա. հատորն, այս անգամ Պոլսոյ աշխարհի բարբառի վերածուելով հրատարակուած է։

Դիմել Կեդրոնատեղին ի Ղալաթիա Բիւզանդեան Գրատուն Սեղբոս խան թիւ 5, և ի Պոլիս, Նշան Վերպերեանի տպարանը.

823 Գին 4 դահեկան 4—5

ՄԵՍՐՈՊ ՆՈՒՊԱՐԵԱՆ

——

ԲԱՌԱՐԱՆ

ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ ՀԱՅ ԱՇԽԱՐՀԻԿ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Գ. ՊԱՂՏԱՏԼԵԱՆ

1889

Հրատարակուեցաւ 17րդ թերթն որ կը հանի մինչեւ Démâter բառը։ 741

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 3 հոկտեմբեր

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՅ			
3 ամիս Լիմորայի վրայ (Պանքայի).....		109	1/4
3 » » » (վճռելիկն)		108	3/4
3 » Բարիկի » (պանքայի).....		23	2 1/2
3 » » » (վճռելիկն)		23	10
Օսմանեան Բանսորիտ			
Երէկ երեկոյ գոց. (Մէճց. Ի. Սերի		18	21
Պօրսային գոցուելէն վերջը	»	18	21
Բէրայի մէջ	»	—	—
Առաւօտուն բացուելացաւ	»	18	20
Կէս օրին	»	18	21
ԻՍԹԻԳՐԱԶԸ ՏԱՒԻԼԻ			
Երէկ երեկոյ		44	27
Այս առաւօտ		44	30
Կէս օր		44	30
ԸՆԹԱՑՔ ԱՐՏԷՆԹԼԻՈՅ			
Փոխառութիւն	Ա. Սերի	32	10
»	Բ. »	18	20
»	Գ. »	18	20
ՐԱՅԹՆԵՌՈՒՄՆԵՐ			
Օսմանեան Վէնէրալ.....	Անգլ. Լիր	4	13
Քրեսի ֆէնէրալ.....	Օսմ. »	8	25
Պանք տը Գօնս.....	» »	7	14
Սօս. Շանսի է վայէօր.....	» »	4	32
Թրամուէյ	» »	470	
Ռուսէրի երկաթուղի.....	Ֆր.	70	62 1/2
Օպլիկասիոն տը Բրիորիթէ	»	—	—
Բասնեթուղի Լայսիսմի		119	
ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՅ			
Օսմանեան ոսկի	ղրշ.	100	
20 ֆրանքոց.....	»	87	32
Անդլիական ոսկի	»	110	15
Իմպերիալ	»	90	10
Բրիմիջ	»	51	10
Ռուպլի թղթադրամ	»	8	82
» արծաթ	»	77	25
Մէճ. արծաթ. (տարբ)	»	167	36
Վեցնոց	»	103	30
Լինգնոց	»	103	30
Մէճիտլիք	»	100	
Թասֆիյէ	»	7	30

ՕՍՄ. ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ

ՀԱՅ ՎԱՐԺԱՐԱՆԱՑ ՄԷՋ

Մեր դասական,—կամ, չփոթութեան տեղի չը տալու համար, դասագրքական—մատենագրութիւնը քանի մը տարիներէ հետէ հիմնական փոփոխութիւն մը սկսած է կրել։

Երիտասարդ ու եռանդուն ուսուցիչներու խումբ մը ձեռնարկած է հայ աշակերտին համար հետզհետէ ի լոյս ընծայել ընտրելագոյն մատեաններ, և յաջողութիւնը դամ քան դամ կը պակէ իրենց ջանքերը։ Հին ու ծթուած դասագրքերուն տեղ, հայ աշակերտն այսօր ունի ի ձեռին մէթոտով և բազմաչափ հրատարակութեամբ պատրաստուած դասագրքեր, որք իրենց կը խնայեն թէ՛ մտքի յոգնութիւն և թէ ժամանակի կորուստ։

Հայ լեզուի, Քրանսերէնի, Թուրքերէնի, թուաբանութեան, աշխարհագրութեան և ուսմանց զանազան ճիւղերու դասագրքեր հետզհետէ շատ պակասներ կը լեցնեն մեր վարժարանաց մէջ։ Գիտական դասագրքերու պակասն զգալի է դեռ, թէև Մխիթարեանց տպարանը գովելի ջանքեր բրած է այդ մասին։ Այդ պակասներէն մին էր անշուշտ նաև Օսմանեան պատմութեան դասագիրքը։

Հարկ չկայ մանրամասնօրէն բացատրել այս ուսման կարեւորութիւնը մեր վարժարանաց մէջ։ Տիրող Պետութեան անցեալն յաւէտ շահեկան է մեզ համար։ Գիտենք որ Հանրային կրթութեան ծանօթ պաշտօնեայներէն Միքայէլ էֆ. Աշճեան և Պատմութեան ու Աշխարհագրութեան առաջնակարգ ուսուցիչ Գրիգոր էֆ. Մարգարեան այս օրերս լեցուցած են այդ պակասը։

Մեր խօսքը մասնաւորելով Մարգարեան էֆ.ի յօրինած «Համառօտ Օսմանեան Պատմութիւն» դասագրքին վրայ, ընենք թէ տեսակին մէջ մէթոտի կատարելութիւն մըն է այն։ Գիրքը, մաքուր թուղթի վրայ ազնիւ տպագրութեամբ, կը բաղկանայ 100 էջէ։ Այս դասագիրքը սահմանեալ ըլլալով ազգային նախակրթական վարժարանաց, հեղինակն իրաւամբ նկատած է թէ աւելի ընդարձակութիւն և մանրամասնութիւնն օգտակար չէին կրնար լինիլ։ Եւ սակայն անոնք որ այս սիւնակաց մէջէն իսկ կարդացած են նոր պատմական և աշխարհագրական յօդուածներն, ինչպէս Ցաթիէ Սուլթան Մէչէմէտ, Աւստրլիտ, Մահն Մեծին Նաբուլէոնի ի Սէնդ-Ելէն, Վաքօ-տէ-Կամա, պիտի տեսնեն թէ 12—14 տարեկան ուսանողաց սահմանեալ ներկայ համառօտ դասագրքին մէջ ջանացած է Օսմանեան Պատմութեան կարեւոր ուսումն հեշտացնել՝ նոյնքան պարզ, ամփոփ և դէպքերու շարայարութեան դիւրըմբռնելի ամբողջութիւն մը տալով։ Մարգարեան էֆ.ի գլխաւոր առաւելութիւններէն մէկն է նաեւ իւր պատմական յստակ ոճը, մեկին ու բացորոշ, քիչ մը չոր գուցէ, որ սակայն կը բացատրուի գրքին համառօտութեամբ։ Այդ համառօտութիւնն արգելք չէ եղած ոչ մէկ կարեւոր դէպք պակաս առնուլ և ոչ զանց առնուլ արդի մանկավարժութեան կարեւոր և բանաւոր պահանջումներն։ Ուսանողը չը

ու հասարակութիւնը հետաքրքիր, ողողեց Նոր Թատրոնին սրահը։ բայց խաղն ու Ադամեանը նոյն բաները չեն։ հասարակութեան մը հետաքրքրութիւնն այնքան աւելի բուռն է որքան քիչ տեսական։

Ադամեանը տեսան, զմայլեցան խաղին վրայ, բայց ներկայացման համար երեսնին ծռմռկեցին,—ծաղրելի էր ներկայացումը։ Ադամեան նոյն իսկ չը կրնար ուրանալ զայս, ինքն է որ բազուկները խաչաձեւ ըսած է մէկ բարեկամիս յուսահատ։

—Ա՛հ, գոնէ պարզ ռէբլիք մը տային ինձ, սիրելի բարեկամ, ո՞հ, միմիայն ռէբլիք մը։

Բայց այդ ռէբլիքը տուող չկար, կամ՝ կար բայց շատ գէշ, ինչ որ նոյնն է։

Ցանուն գեղագիտութեան չ'երգնլոյ համար ըսեմ պարզապէս թէ կոյ բնութեան օրէնքները աւելի խառնակող և չփոթող հրէշային բան մը քան ծաղու ծիծաղը արտասուագդ մէջ։ երբ Ադամեան մը կը շրջապատի դերասաններով որք չուկայի լաւ աշկերտներ միայն պիտի ըլլային, իւրեանց ծիծաղաշարժութեամբ՝ անհետացնեն նոյն հետայն ամէն յուզում զոր արուեստագէտը պիտի հաղորդէր քեզ։ առանց գէթ միջակ ռէբլիքի մը՝ դերասանին տաղանդն անզօր է փրկելու խաղը։ այդ խաղը կը նմանի այն ատեն պատկերին որ յատակ չունի, կամ դուք ըսէք նուագին որ պոռ չունի։

Մենք վրէժ չենք պահեր Արուեստագիտին դէմ, բայց Մաղաքեան թող իւր Իսկոյի կիսամօրուքէն զգուշանայ եթէ յամառի անցեալ տարուան դերասաններն ի սեռ հանել, որք բացի իրենց երկար մազերէն ոչինչ ունին դերասանական։

Հասարակութիւնն ալ իւր սրամտութեան վայրկեաններն ունի։

Ինչո՞ւ Մաղաքեան չը միանար Մնակեան խումբին հետ, Մնակեանօ-Մաղաքեան խումբ մը կազմելու։ անշուշտ կիւրեղեան առաջնակարգ դերասան մըն է, բայց ո՞ւր կրնայ գտնել Մաղաքեան Մնակեանի խումբին տարերքն։ անցեալ տարի պատրուակ մը կար, Մնակեան «Էտիրնէ է», բայց այս տարի հոս է ահա, և ինչո՞ւ լրագիրք չեն ծանուցաներ մեզ արդէն թէ յառաջիկայ թատերական եղանակին համար պիտի միանան մէկուկէս խումբերը։ ինչո՞ւ Մաղաքեա հոս ու հոն, ու քիչ մ'ալ խանութներուն մէջ դերասաններ փնտռէ փոխանակ Մնակեանին դիմելու։

Ամ'ոթ է որ Պոլիս իւր մէջ ունենայ երկու նշանաւոր դերասաններ, Ադամեան և Մնակեան, որք չգործակցին իրարու։

Երբ հայ բեմ մը ունենալ կ'ուզենք, թողո՞ւնք որ Մնակը, Սիսակը և ուրիշ դերասաններ հեռու մնան անկից։

Արդո՞ւնքն դեռ նոր կը նշաւակէր տիրոսեցուց անտարբերութիւնը Ադամեանն ու Մնակեանը Պոլիս թողլու մասին, և մենք Պոլսեցիներս չգիտնա՞նք վայելել զանոնք որք մեր քովն են։

Այս անտարբերութիւնը, երբ խմբապետին կողմէ է, անարգանք մըն է ժողովրդեան ճաշակին դէմ։

Անցեալ տարի էր, Մնակեան ներկայացում մը կուտար, պատահմամբ կողմանոց (coulisse) մտայ, դերասանի մը Պ.Բ.ի քով գացի։ իւր դէմքը կը ներկէր, հայ լեզուաւ ներկայացման վրայ ինկաւ խօսակցութիւնը և ես առիթ գտայ հարցնելու թէ «կը սիրէ՞ր հայերէն խաղալ»։ այս հարցմանս ներկը թողուց դերասանը, յուսահատ նայուածք մը ուղղեց ինծի և այլ ևս հայերէն մենախօսութիւններու գեղեցիկ հատուածներ տեղացնել սկսաւ։ «Ա՛հ այս կտորը», «բայց այս կտորն ալ մոիկ ըրէք»ու իրաւամբ մոիկ կ'ընէի ոգեւորեալ դերասանը, հրապուրեալ, զմայլեալ, և երբ վերադարձայ օթեակս, միջնարարի նուագը աւելի հեշտալուր չէր հնչեր ականջիս։

Եւ այդ տարին է զոր կ'անտեսէ Մաղաքեան։ բայց մենք ուժգնարար իր առջին կը նետենք ահա

?

Թող բացատրէ, հասարակութիւնն իրաւունք ունի լուսաւորուելու այս հանելուկին վրայ։

Զը պիտի արդարանայ խմբապետն եթէ առարկէ մեզ թէ Մնակեան ու Ադամեան չեն ներկայանար նոյն խաղին մէջ, զի մին միւսին չը զիջանիր թողուլ առաջին դերը։ կը հասկնանք զայդ, եթէ ոչ հաւասար արուեստիւ գէր հաւասար տաղանդով դերասաններ են, բայց միշտ Մնակեան խմբին միւս դերասանք տրամադրելի կը մնան։

Անթերի խումբ մը կ'ունենանք և եթէ հասարակութիւնը թերանայ, այն ատեն ձաղկենք զայն, բայց ցայն վայր, զձե՛զ, Պ. Մաղաքեան։

Ինձ բան մը պատմեցին, այո «բան մը»։ գիտէ՞ք ինչու Մնակեան ու Ադամեան չեն միանար։ գիտէ՞ք։ է՛հ, վասն զի, Մընակեան չէ գացեր դիմաւորելու զԱդամեան իւր ի Պոլիս ժամանման օրն ի շոգենաւ։

Եւ ալ ոչինչ կ'աւելցնեմ այս «բանին» վրայ, որովհետեւ եթէ ըսեմ, ես գիտեմ թէ ինչ պիտի ըսեմ։

Հասարակութիւնը զոհե՛լ դերասանական անտեղի պղրոյութեանց։

Ես մեր թատերական գործունէութեան հաւատացողներէն եմ։ դիւրին, գռեհիկ վէճ մը է «հասարակութիւնը անտարբեր է» բացագանչել։ պէտք չէ հասարակութիւնը անգիտակից զանգատ մը համարել, ապա թէ ոչ ամէն ձեռնարկ և Պ. Մաղաքեանինը, իւր արժանի վարձատրութիւնը կ'ունենայ միայն։

Թող Մաղաքեան միանայ Մնակեանին, թող «ժողովրդային» ներկայացումներ տայ, այսինքն ազան, թող նոր թատերախաղեր ընտրէ, թող անխտիր մամլոյ ներկայացուցիչները հաւաքէ իւր շուրջն, և այն ատե՛ն թող ըսէ մեզ Մաղաքեան թէ «հասարակութիւնը անտարբեր է։»

ՕՎԳԻՍՏ

ՊԱՐԳԵՒԱԲԱՇԽՈՒԹԻՒՆ

(ՊԱՏԿԵՐ)

Ա.

Դպրոցին տեսուչը կամ կառավարիչը բաւական տանջանք կրեց իւր պարզեւաբաշխական հանդէսը կարի չքեղ ընելու համար։ Քննութիւններն այսօր վաղը պիտի վերջանան, երկանց օրերն էին։ Պարզեւաբաշխութիւնը մնա էր։ Այդ էր պատճառը որ Մէ՛ՀՆ դլուխ քերելու ժամանակ չունէր։ Երբեմն երգի դասին պիտի հսկէր, երբեմն աշակերտաց ճառեր, ոտանաւորներ շարադրէր և նոցա ձեւերով արտասանութեանը վարժեցնել։

Արտաքոյ կարգի եռանդ կը տիրէ դպրոցին մէջ։ Տարւոյն ոչ մէկ ժամանակը և օրերը այսքան չէին զբաղեցուցած և աշխատեցուցած դպրոցի ուսուցչական մարմինը ինչպէս այս օրերը։ Դպրոցի կրթական ծրագրին վերայ ոչ ոք այնպէս ուշք չէր դարձուցեր կամ աշխատեր և ոչ ուսանելի առարկայներն այնպէս եռանդով աւանդէր։ Դպրոցի հոգաբարձութիւնն և ուսուցչական խումբն այս հանդէսով և արտասանուած ճառերով պիտի աշխատէին թաղեցւոց սիրտը տաք պահել դպրոցին վրայ և դպրոցական յառաջդիմութեան մասին լաւ գաղափար մը կազմել տալ։

Բ.

Ն*** թաղի դպրոցի հոգաբարձութիւնը եօթն անձերէ կը բաղկանար որոնցմէ երկուքն իրենց զբաղմանց պատճառաւ հրաժարած էին։

Ատենապետը՝ Կարապետ էֆէնտին՝ միջահասակ, դեր, կարմրադէմ և շուքը ծանր մարդ մ'էր։ Սա դպրոցի աշակերտաց սարսափի դլխաւոր առարկան էր։ Կարապետ էֆէնտիի դպրոցի չէնքէն ներս մտնելու լուրը բաւական էր աշակերտաց քարացնելու։ Ամէն մի հնչին պակասութիւնը նկատողութեան կ'առնուր։ բարկացած նախ կառավարչին և ապա աշակերտաց վրայ կը յարձակէր, եւ բերնին եկածը դուրս թափելէն յետոյ կատղած ու փրփրած կ'առներ կը քալէր։ Թաղեցիք կը հաւատային թէ Կարապետ էֆէնտիի հոդաբարձութիւնէն հրաժարած օրը դպրոցը պիտի փակուի։ Հայրերն իրենց հ'լլոզ որդւոց՝ «կեցիր ես վաղը Կարապետ էֆէնտիին ըսեմ ան քու խեղդ կուգայ»։ իսկ մայրերը փողոցները խաղացող իրենց զաւակաց «Կարապետ էֆէնտին կուդայ կոր»—ով կը վախցնէին։

Իւր տնօրինութեամբ ծեծը դեռ կը շարունակուէր թաղին դպրոցին մէջ։

Սերովբէ էֆէնտին, թէև հոդաբարձու, սակայն հիչ գործի չէր խառնուեր, միայն նիստ ունեցած օրերնին կուգար կ'երեւար, «է՛ իշտէ կերպով մը կարգադրեցէք» ըսելով կ'առներ կը քալէր։

Գաբրիէլ աղան, մօրուօք, միջահասակ, նիհար և չատասնս մարդ մ'էր, և հոդաբարձութեան է՛ն վարիչ ու գործունեայ անդամը կը կարծուէր։ Այս մարդն ալ դպրոցին բացուած օրէն ի վեր հոդաբարձու էր և դանձապահ։ Ոչ հրաժարեցուցած էին, ոչ հրաժարած էր և ոչ ալ հրաժարելու միտք ունէր։ Զարախոս լեզուները շարունակ կը բամբասէին այս մարդը։

Ռափիկ աղան, խեղճը, հասարակ ընթերցանութենէ անդամ զուրկ էր։ բայց թաղին մէջ քիչ շատ անուն ունենալուն հոդաբարձու ընտրեր էին։ «Խոյսումճի չարչրսի»էն դուրս բանի մը խելքը չէր հասներ։ Դպրոցական կամ մանկավարժական խնդրոց մասին ի՞նչ որ իրեն հարցուէր, «աղէկ կ'ըլլայ» կը պատասխանէր։

Դանիկ էֆէնտին մէկերնին էն ուսեալն էր, երկարահասակ, նիհար, քիչ մօրուօք։ Իւր պաշտօնակիցներն երբ խնդրոյ մը առթիւ նեղը մնային, ուղղակի իրեն կը դիմէին երբեւ նուրբ և կենցաղագէտ մարդու։ Այս մարդն ալ դպրոցին ներս մնալ չէր ուզեր իւր ըրտէնկոթի փոչոտելէն վախնալով։

Գ.

Ուրբաթ առաւօտեան, դպրոցի հոդաբարձութեան մեծամասնութիւնն, երեք հոգի, խորհրդարանը ի նիստ էին գումարուեր։ Խորհուրդը լուրջ և պատկառելի կ'երեւէր։

—Ինծի նայէ, Միւսիւ Գրիգոր, աշխատելու է որ չնորհքով բան մը ըլլայ։

—Այո՛, էֆէնտիմ, այո՛։

—Ե*** ի դպրոցին հանդէսը պասարքմիշ ընելու է։

—Անհոդ եղիք, էֆէնտի, մենք Անդրիէրէն ճառ ալ ունինք ամա անոնք չունէին։

—Աշակերտաց բաժնուած վկայականներն ոսկեզօծ ըլլալու են։

—Ադ «ըլլալու են» «կ'ուզենք»ները կ'ըսէք կոր ամա, մէյ մըն ալ դէպ ըրցին նիւթական վիճակը չհարցնէք թէ կարո՞ղ է այդ տեսակ ծախքեր ընել։

—Ի՞նչ կ'ըսես, ճանըմ, պարտք խարճով ընելու է։ ասոնք ալ չըլլայ նէ ծնողքները ի՞նչ դաղափար պիտի կազմեն դպրոցին վրայ։ Չէ՛, էֆէնտիմ, չէ՛, վկայականնե՛ր և վկայականներն ալ ոսկեզօծ ըլլալու են։

—Փէք աղէկ։

—Հա՛, չմոռնամ ըսելու, երգերը «Իմ սիրելի»ի պէս պայթած բաներ չը՛ըլան, նոր երգեր կ'ուզենք։

—Այո՛, էֆէնտիմ, «Ո՛հ զի այս նորո՛ր»ը կը պատրաստենք կոր, շատ սքանչելի երգ է։

—Քանի՞ լեզուաւ ճառ պիտի արտասանուի։

—Երկու հատ տաճկերէն, մէկ հատ անգլիերէն, չորս հատ ֆրանսերէն և երեք հատ ալ հայերէն որուն մէկը արձակ, մէկը ոտանաւոր և մէկն ալ տրամախօսութիւն։ Ճառերը ի՞նչ լեզուաւ որ արտասանուին, նոյն լեզուաւ երգերով ալ պիտի ընդմիջուին։

—Աֆէ՛րիմ, բէք աղէկ կարգադրեր է։

—Քուզում Ռափիկ աղայ, իրիկուան Մէրճանէն անցնելիր տէ աշակերտաց պարգեւ տրուելու դրքերը զատէիր հետդ բերէիր։

—Ես ի՞նչ դիտնամ, ճանըմ, դիրքին լեզուէն Գառնիկ էֆէնտին տահա աղէկ կը հասկնայ։

—Ումուր մ'ըներ, էֆէնտիմ, Ռափիկ աղա՛, ես կ'երթայի ամա իրաւ որ աշխարքին գործը ունիմ տեսնալու։ Իշտէ կը զատես։ գիրքերը փէք բաբակ չըլլան, փէք հաստ ալ չըլլան, կազմերը տիխաթ ըրէ որ աղէկ ըլլայ, սիւսլիւ, եալտըզլը։

—Հասկցայ, հասկցայ։

—Է՛, ատ՝ալ լմընցաւ։ տահա ի՞նչ պէտք է։

—Էֆէնտի, փիանո՞ն, փիանոյին գործը ի՞նչպէս պիտի ըլլայ։

—Ատիկայ ինծի ձգէ, ուրիշ բան մը չիկա՞յ եա՛։

—Ոչ, ամէն ինչ կատարելապէս պատրաստ է։

—Տէ՛, հայտեցէք նայիմ, ձեզ տեսնամ։

Դ.

Օգոստոս ամսուան մէջ կիրակի մ'էր, կէս օրը երկու ժամ անցած։

Աշակերտաց ծնողք և այլ հրաւիրեալք խումբ խումբ կը դիմէին դէպի դպրոցին պարտէզն, որ պարգեւաբաշխանութեան հանդիսին առթիւ շքեղապէս զարդարուած էր դափնիներով և դրօշակներով։

Վերջապէս եկաւ հանդիսին նախագահող սրբազանն և հանդէսը բացուեցաւ դեղեցիկ երգով մը և անոր հետեւող տեսչին տեղեկագրով, որու ժամանակ շատերու միտքը եկաւ։

—Ա՛խ, մէյ մը սա փիանոյին ձանը ելլար։

—Ա՛ճապ փիանոն ե՞րբ պիտի չալուի։

—Չէ՛, փիանոյին բանը պաչխա է։

Վերջապէս լմընցաւ տեղեկագիրը։ երգ մը սկսան, որու վրայ դրաբարեան բանաստեղծն իւր գրչի բոլոր ճարտարութիւնը թափեր էր։ Ոչ ոք բան հասկցաւ։ Չերմ ծափահարութիւններ։ Մի երկու անշնչ ճառերէ և երգերէ վերջը ներկայացաւ օրուան հերոսը չորս ամեայ օր։ Լօժէնը և իւր դոց ըրած գաղղիերէն ոտանաւորը արտասանեց թոթով լեզուաւը։ Դարձեալ բան մը չ'հասկցուեցաւ։ Այս անդամ կրկնապատկուած ծափահարութիւններն օդը թնդացուցին։

—Վո՛ւյ մաշալլա՛հ։ ան ի՞նչ ազուր ըսաւ։

—Փէք պլլըման։ Աստուած հօրկանը մօրկանը պաղըշլամիշ ընէ։

—Լեզուն սիրեմ։ աշկըդ լուս։ Սօֆիկ հանըմ, խելը տեսնաս։

—Շնորհակալ եմ։

—Աշկըդ լուս, Սօֆիկ հանըմ։ աֆէրիմ Օձէն, ամէնը պատրաստիշ ըրաւ, քա՛ ան ի՞նչ ձեւեր ըրաւ։

—Դուն տահա անոր ի՞նչն ես տեսեր քի։ տուն գաս ամ անոր «ժուսքոթօմպօ» ըսելը տեսնաս։

Աշակերտաց վկայականաց բաշխումը ևս հանդիսականաց վրայ անոյշ քուն մը բերաւ։ Նորէն սկսան փիանոն փնտռել։ Երգերը, ճառերը, վկայականաց բաշխումը կատարելապէս ապացուցին դպրոցին հսկայաքայլ յառաջադիմութիւնն։ Ուղղելի վարուց տեր մէկ աշակերտ կար ամբողջ դպրոցին մէջ, մէկ երկու տղայք ալ «տկար» կամ «լաւ» էին, բոլոր մնացեալները «յոյժ քաջալաւ» և «քաջալաւ» էին։ Թաղեցւոց խնդութիւնը չափ սահման չունէր։ Ծափահարելէն ձեռքերնին ուռեցաւ։

Հետեւեալ օրն ազգային լրագրաց մէջ հրատարակուեցաւ Ն*** թաղի դպրոցի պարգեւաբաշխութեան հանդիսի նկարագիրն որ կը վերջանար այսպէս. «Ժրաջան և ուսումնասէր հոդաբարձութեան չնորհիւ դպրոցը խիստ յառաջադէմ վիճակի մէջ կը գտնուի, որուն ապացոյց էին հանդիսի ժամանակ երգուած քաղցրահնչիւն երգերն և գեղեցկախիւս ճառերն ու ոտանաւորները»։

ԱՐԱՄ ՄԻԱՆՍԱՐԵԱՆ

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հանգանակութեան վերջին ապացոյց

Ս. Հարութիւն գծին տարին

(Շարունակութիւն և վերջ)

Տեարք

Մկրտիչ Պոլսեան 15, Խաչատուր Վարժապետեան 10, Մանուկ Յակոբեան 10, Ղազար Շիրաքեան 10, Կարապետ Շիրիկեան 10, Զաքար Վարդանեան 10, Սիմէոն Մուրատեան 10, Մուրատ Փանտուեան 10, Պետրոս Յովհաննեան 10, Մանուկ Ղազարեան 10, Մարգար Ֆէրմուլեան 10, Պաղտասար Մելքոնեան 10, Աւետիս Կարապետեան 10, Գրիգոր Փոխանեան 10, Կարապետ Բարսեղեան 10, Վարդան Կարապետեան 10, Մելքոն Գասպարեան 10, Վարդան Փիլոեան 10, Վարդան Յակոբեան 10, Կարապետ Տ. Պոլսեան 10, Եղիազար Նարսեան 10, Մանուկ Պապաեան 10, Խաչատուր Շիրոեան 10, Նշան Մկրտիչեան 10, Յովհաննէս Նուրեան 10, Յակոբ Վարժապետեան 10, Կարապետ Սարգիսեան 10, Մարտիրոս Աբրահամեան 10, Փոխան Պատալեան 10, Արգար Յարութիւնեան 10, Գալուստ Լէլոեան 10, Սիմէոն Յակոբեան 10, Գրիգոր Կարապետ Կուսպալեան 10, Ռուբէն Քալանճեան 10, Յարութիւն Զանկուլեան 10, Գասպար Աճէմեան 10, Հմայեակ Բարսեղեան 10, Յակոբ Աբրահամեան 10, Մարխաս Մունէտիկեան 10, Մարգար Վեցիկեան 10, Մկրտիչ Տլտոեան 10, Յակոբ Մշեցեան 10, Մկրտիչ Մուրատեան 10, Ստեփան Մահլապաշեան 10, Մարտիրոս Խաչիկեան 10, Յարութիւն Սալտեան 10, Յովհաննէս Յարութիւնեան 10, Խաչատուր Խըզաթեան 10, Դաթէոս Գէորգեան 10, Պետրոս Տ. Մահակեան 10, Թովմաս Պոլսեան 10, Յովհան Փանոսեան 10, Մինասյէլ Քանքանեան 10, Պետրոս Գրիգորեան 10, Գրիգոր Յարութիւնեան 10, Սիմոնս Կափլանեան 10, Կարապետ Վարդանեան 10, Աւետիս Աշտիվերտեան 10, Մաքիլ Սահակեան 10, Գրիգոր Մանուկեան 10, Աբրահամ Աճէմ Կազարեան 10, Եղիազար Մինասեան 10, Վարդան Եղիազարեան 10, Աւետիս Պետրոսեան 10, Գասպար Մանուկեան 10, Յոնան Գրիգորեան 10, Փանոս Նավրիկեան 10, Ենօք Տ. Արիստակէսեան և Գէորգ Յովհաննեան 10, Յակոբ Շիրաքեան 10, Պաղտիկ Մանուկեան 10, Սիմէոն Պողոսեան 10, Կազար Սահակեան 10, Մանուկ Զրմանդեան 10, Երամ Նազարեան 10, Համբարձում Յովսէփեան 10, Դաթէոս Յովհաննէսեան 10, Մուրատ Շազոեան 10, Գէորգ Պէտոեան 10, Յովհաննէս Ազիզեան 10, Մարտիրոս Ազիզեան 10, Մարգար Կարիպեան 10, Պատուր Կազարեան 10, Գրիգոր Եղիազարեան 10, Մարգար Սարգիսեան 10, Յարութիւն Խաչատուրեան 10, Յովհաննէս Բարսեղեան 10, Մարխաս Գրիգորեան 10, Մարտիրոս Թէրզիպաշեան 10, Յոնան Մարգարեան 10, Կարապետ Մանուկեան 10, Խաչատուր Աւետիսեան 10, Վարդան Ճրպաշեան 10, Գրիգոր Յովհաննեան 10, Գրիգոր Յարութիւնեան 10, Յարութիւն Շալճեան 10, Մարգար Արրահամեան 10, Աւետիս Սարգիսեան 10, Մինաս Աւլօեան 10, Սահակ Մինասեան 10, Մարտիրոս Սահակեան 10, Գարեգին Փէհրիզեան 10, Գէորգ Աշճեան 10, Յովհաննէս Մարտիրոսեան 10, Յակոբ Տ. Խաչատուրեան 10, Վարդան Կոնտաֆեան 10, Գրիգոր Ճուլըզանեան 10, Գրիգոր Պատալեան 10, Գէորգ Կոփլանեան 10, Եղիազար Ճոնուէտեան 10, Խոստեղ Դաւիթեան 10, Վարդան Սէմէրճեան 10, Մ. Խաչատուր Ճթմի Փանոսեան 10, Յակոբ Պարմաղլեան 10, Գրիգոր Վարդանեան 10, Յակոբ Յարութիւնեան 10, Մուրատ Վարդանեան 10, Մուրատ Սարօեան 10, Մանուկ Պարոնթէեան 10, Մկրտիչ Աստուրեան 10, Գրիգոր Ֆրանկոշեան 10, Մ. Կարապետ Պօչոեան 10, Մելքոն Գասպարեան 10, Յովհաննէս Ոսկանեան 10, Մարգար Տօմպուզեան 10, Սարգիս Ալլահվերտեան 10, Կարապետ Օվանեան 10, Յակոբ Նառօեան 10, Աստուր Վարդանեան 10, Գրիգոր Տ. Յակոբեան 10, Օհանէս Թ. Պողոսեան 10, Գրիգոր Պաղտասարեան 10, Մ. Սիմէոն Պալիկեան 10, Խաչատուր Աւետիսեան 10, Յարութիւն Աւետիսեան 10, Միքայէլ Մկրտիչեան 10, Յովհաննէս Նահապետեան 8, Միհրան Արրահամեան 8, Պողոս Աւետիսեան 8, Խաչատուր Տեսկսեան 8, Մարտիրոս Մ. Գասպարեան 8, Արգար Ֆէրմուլեան 5, Ալէքսան Յարութիւնեան 5, Սիմէոն Նալչաճեան 5, Արգար Կարապետեան 5, Աբրահամ Զազարեան 5, Աւետիս Մկրտիչեան 5, Արգար Մելքոնեան 5, Բարսեղ Սաքաքեան 5, Արրահամ Տօրտիկեան 5, Արրահամ Մ. Սամէլեան 5, Աւետիս Շիրաքեան 5, Անդրէաս Վանեցի 5, Աւետիս Յակոբեան 5, Աւագ Ժամկոչ Յարութիւնեան 5, Գաբրիէլ Պետրոսեան 5, Գրիգոր Պողոսեան 5, Գրիգոր Մանուկեան 5, Գրիգոր Մէլօեան 5, Գրիգոր Վարդանեան 5, Գրիգոր Գալլեան 5, Դաւիթ Պողոսեան 5, Գէորգ Աւետիսեան 5, Սմբատ Սմբատեան 5, Յակոբ Պէրմէճեան 5, Ներսէս Մարխասեան 5, Գալասան Պետրոսեան 5, Կարապետ Նապատակեան 5, Սահակ Դարագաշեան 5, Եղիազար Շերաքեան 5, Կարապետ Ամատունեան 5, Պողոս Մեղրօեան 5, Պետրոս Ամատունեան 5, Հայրապետ Պանտիկեան 5, Յակոբ Սարլարեան 5, Սեդրակ Վանեցեան 5, Թովմաս Գրիգորեան 5, Սմբատ Մեսքոնեան 5, Եալտըզլը խանի բեռնակիրք Յովհաննէս, Կարապետ և Գրիգոր 5ական, Թարմրիէլ Յովհաննէսեան 5, Պողոս Մուրատեան 5, Յարութիւն Գոփուճեան 5, Դաւիթ Պէլէքեան 5, Մանուկ Ավէտ Ազսյեան 5, Գէորգ Կաթուճեան 5, Կարապետ Պատիկ Մինասեան 5, Պետրոս Նորոեան 5, Վարդան Անդրանեան 5, Մարտիրոս Խաչատուրեան 5, Սարգիս Կոնտախչեան 5, Աւետիս Զարավէտեան 5, Փանոս Սուքօեան 5, Յովհաննէս Պոտեան 5, Յակոբ Փոխանեան 5, Յովհաննէս Փախչօեան 5, Մարգիս Կաչաչեան 5, Համբարձում Յարութիւնեան 5, Մելքոն Ճիտէչեան 5, Մելքոն Բաղէչցեան 5, Կարապետ Թուֆֆչեան 5, Կարապետ Գասպարեան 5, Ղեւոնդ Աճէմեան 5, Մանուկ Պարոնիկեան 5, Մանուկ Ալօեան 5, Յարութիւն Ճառօեան 5, Յովհաննէս Մարօեան 5, Հայրապետ Սարգիսեան 5, Մարգար Պէյլէրեան 5, Մարտիրոս Մոլազեան 5, Մարտիրոս Մէլիքեան 5, Մարտիրոս Սարգիսեան 5, Կազար Գրիգորեան 5, Սիմոնս Գրիգորեան 5, Մելքոն Կազարեան 5, Վարդան Գալուստեան 5, Իլլաթ Պողոսեան 5, Գալուստ Յաղնօեան 5, Մկրտիչ Սուագեան 5, Դաթէոս Գասպարեան 5, Մանուկ Թումասեան 5, Կարապետ Մարտիրոսեան 5, Պետրոս Գալուստեան 5, Փոխան Սիմէօնեան 5, Գրիգոր Մարգարեան 5, Նշան Աւետիսեան 5, Յովհաննէս Մուրատեան 5, Սարգիս Եղօեան 5, Մարգար Պետրոսեան 5, Մարգար Յովհաննէսեան 5, Մարգար Գալուստեան 5, Գէորգ Աւետիսեան 5, Սարգիս Գալէօեան 5, Մարտիրոս Նաչօեան 5, Մանր մունր հաւաքածոյ 282։ Գումար 10571։

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԶԲՕՍԱՐԱՆ

ԿԱՄ

Գոնշանդինեան 1890 տարւոյ

Հանդերձ Զուարճալի Վիճակագրոյցով

Գինն է մէկ դրուշ։ Ծանը Գալֆեան Որբանոցին յատկացեալ է։

840 1—5

ԱԶԴ

ԳՐԱՏՈՒՆ ԶԱՐԵՀ ԹՈՐՈՍԵԱՆ

(Փոխադրեալ ի Թաշ խան մեծ պահականոցին դիմաց Պահչէ-Դարուի)

Սոյն գրատան բոլոր Պատ. յաճախորդաց եւ թղթակցաց կը ծանուցուի թէ վաճառատան չինութեան պատճառաւ գրատունը առժամանակեայ կերպով փոխադրուած է նոյն կարգը մեծ պահականոցին դիմաց, Թաշ խան վարի յարկ, ո՛ւր պէտք է դիմեն անձամբ կամ գրով։

Գրատունը ըստ առաջնոյն մայրաքաղաքիս թէ գաւառաց յաճախորդներն գոհ պիտի ընէ հայ. թուրք. եւ գաղ. լեզուով գրոց համար։ ունի եւ կը մատակարարէ ամէն տեսակ դպրոցական տետրակ եւ այլ պիտոյք, թղթեղէնք եւ գրասենեկի ապարկայք։ Օրաց ոյցներ ամէն ձեւ նուէրի եւ գրպանի։

Աժան գնով Փարէզէն գիրք, Աշխ. եւն. կը բերէ փափաքողաց հաշէյն եւ քիչ օրուան մէջ։ Օտանեան եւ այլ Արեւելեան գործածուած ֆոպի փուլեր կը գտնէ։ կեդրոնատեղին է Դաւիթեան էֆէնտիի յօրինած «ԻՏՄԱՆԸ ԱԹՖԱԼ» գրքին որ յատկացած է թրքախօս գաւառաց համար։

Մի անգամ դիմողք յոյժ գոհ պիտի մնան յաճախանիւ։ 839 1—5

ՏՈՒԹՈՒՐ ՏԱՏՈՒՐ

ՎԱԿՑԵԱԼ ՄԱՄՈՒԱԴԷՏ

ԱԿԱՆՋԻ, ԿՈՒՈՐԴԻ, ԲԵՐԱՆԻ ԵՒ ՔԹԻ

Հիւանդութեանց

ՎԱԿՑԵԱԼ, փարիզի, Լոնտոնի և Վիէննայի նշանաւոր մասնագէտ դասատուներէ։ ՓՈՐՁԱՌՈՒ Եւրոպայի երեւելի հիւանդանոցներու մէջ ունեցած աշխատասիրութեամբ։

ԻՈՐՁԻՐԴԱՑՈՒԹԻՒՆՔ

Բերա—Կէս օրէն մինչեւ ժամ 9ը, Պոն Մարշէ մտ Կալանի փողոց Թիւ 9, իւր ընակարանը։

Պոլիս—Ժամ 9½ին Պահչէ Դարու, Ազիքեան դեղարան։

Երկուշաբթի, Բերա և հինգշաբթի Պոլիս՝ ազատաց հրի։ 824

ՍԳՈՒԴԻ ՄՕՌԻՒ ԶԿԱՆ ՕՇԱՐԱԿ

Եալտըզ. Կ. Պոլիս, 13 Դեկտ. 1888

Պարոնայք Սգոյ և Պոռն,

Կը ցաւիմ որ պաշտօնական դիպուած կարող չեմ փոքրիկ ընել այլ համանման ուրիշներու փորձերուն և այն բժշկոյ սրոց պաշտօն յանձնելի փորձել զանոնց հիւանդանոցաց մէջ, կը յայտարարեմ որ ձեր Մօրուս ձկան իւղն, իր այդ վիճակին մէջ գիւրաբեմուելով և մարսուելով, կը համապատասխանէ այն յատկութեանց զոր տիտաղուժական գիտութիւնն ի վաղուց ունի հաչակած է, մասնաւորապէս այս յաղող պատրաստութեան մէջ։

ՏՐ. Ս. Ս. ՄԱՎՐՈՅԵՆԻ ՓԱՇԱ

Բժշկ Վ.Հ. Սուլթանին

ԻԼԱՆ

ՕՐՄԱՆ ՎԷՄԼԱՏԻՆ ԻՏԱՐԷԻ ՈՒՄՈՒՄԷԼԻՍԻ

Գոնեա վիլայէթի ճէլիլէսի տախիլինէ քեայլին Թէքէ սանճաղընին Գալ գասաբ բալամուլըզընին 305 սէնէսինէ մահսուպէն վուգու պուլսաճագ իխրաճաթըն մէսաֆէսի նիսպէթինէ ուսուլ վէ թէքմիլը գատիմի վէճհէլէ օրման հագգը ալընմագ վէ թէկպարուր իտլէնէք պէսէլիլին էօշրի բէշլինէն վէ գուսուրը տէօրթի թագսիթէ վէ պէհէր այ իսլամիտալարընտա պիր կէօնա հէվալէ վէ սայիրէ թագաղ վէ մահսուպ իտիմէքսիզին լիրայի օսմանի եիւզ զրուշ հիսապը իլէ այնէն լիրա օլարաք Օրման վէ Մէհատին իտարէի ումումիկէսի վէզնէսինէ վէ եահսոտ լիվայի մէզքիւր մալ սանդըղընա թէքմիլ վէ խիֆա գէլընմագ վէ թրշրինի սանի նիհայէսինէ միւգայիտսի խիթամ պուլմագ չարթը վէ մահալինէ թայերին իտիլէն չէրայիթի սայիրէսի տայիրէսինէ մէզքիւր բալամուլըզընն 305 սէնէսի բուսումը մահալինէէ վէ պուրաճա մէվզբի միւդայիտէյէ վազ իսիլմէյէ օլուռզընան թալիպ օլանլարընն միւսաէթի մէզքիւրէ զարիֆընա վէ տէրօպիհօլարը իլէ պէրապէր Տէրսաատէթէ Մալիյէ խազինէյի ճէլիլէսի տայիրէսինէ Օրման վէ Մէհատին իտարէի ումումիկէսինէ վէ մահալինէ միւսէարիյէկա օրման միւֆէթթիշլիկինէ միւրաճաաթ կէյմէլէրի իլան օլունուր։

30 կէսէլ 305 726

ԲԱՑՈՒՄՆ

ՄԱՅԵՐԻ ՆՈՐ ՎԱՃԱՌԱՏԱՆՑ

Ի ՊՈԼԻՍ—ԿԱՄՈՒՐՋԻՆ ԳԼՈՒԽՔ

ՊԱՏՐԱՍՏ ԵՒ ԶԳԵՓԻ ՎՐԱՑ ՀԱՆԴԵՐՁՆԵՐ

ԱՐԱՆՑ, ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՑ և ՏՂԱՅՈՑ համար

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԱՄԵՆԷԻՆ ՃՈՒՕ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

Արանց ԱՐԴՈՒԶԱՐԴԻ վերաբերեալ ամէն բաներու համար

ԱՄԻՍԸ ԵՐԿՈՒ ԱՆԳԱՄ ԿՈՒԳԱՆ ԵՂԱՆԱԿԻՆ ՆԻՐԵԼՈՒԿՆԵՐԸ

Ի փաճառ հանուած բոլոր ապրանքները կը դանազանուին իրենց ԼԱՒ ՏԵՍԱԿՈՎ, ԸՆՏԻՐ ԿԱՐՈՒԱԾՔՈՎ և ՍՔԱՆՉԵԼԻ ՁԵՒՈՎ։

ՄԱՑԷՐ ՎԱՃԱՌԱՏԱՆ գրութիւնն եղած է, է և պիտի ըլլայ միշտ

ԱՂՈՒՈՐ, ԱՂԷԿ ԵՒ ԱԺԱՆ

Երթա՛նք ՄԱՑԷՐԻՆ 827

ՄԵԾ ՄԹԵՐԱՆՈՑ ՄԵՏԱՔՍԵՂԻՆԱՑ

ԲԱԲԱՏՕԲՈՒԼՕ ԵՂԲԱՐՔ

Մեծ Շուկայ Պոլսոյ, Բէլպազը խան, Թիւ 3 եւ 4, Քալաքչըլար Պաշը Թիւ 31 եւ 33, եւ Սանտալ Պէզէսթէնի մօտ Թիւ 34

ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ ԵՒ ՓՈՔՐԱՔԱՆԱԿ ՎԱՃԱՌՈՒՄՆ

Բաւական ուրեք

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

69

ՆՈՐԹՀՐԸՆ ԷՆՏՈՒՐԸՆԱ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 6,515,542
ՀԱՍՈՑԹ 1888 ՏԱՐԻՈՅ 2,085,347

ՆՈՐԹՀՐԸՆ ԷՆՏՈՒՐԸՆԱ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 3,581,000
ՀԱՍՈՑԹ 1888 ՏԱՐԻՈՅ 967,900

Ընկերութիւնս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած դրամական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար զիրենք ներկայացնել. նաև իբր ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչեւ ցարդ տուժած միլիոնին 17,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐԻԹԱՅՄ

ԴՐԱՄԱԳԼԻՈՒԽ Անգլ. Ոսկի, 500,000 — ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 102,345

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամածրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Գօմրիսիօն խանի անկիւնն գտնուող կամրջին վրայ նայող սենեակն, առ ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ Գործակալ Կ. Պոլսոյ Վերայիշեալ երեք Ընկերութեանց

ԼԱ ՌՈՒԱՆԷԶ

LA ROUENNAISE

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՀԻՄՆԵԱԼ Ի 1837

Կեդրոնատեղի՝ 18, Սէն-Մառք փողոց, Բարիզ

Դրամագլուխ, 4,000,000, — Վճարեալ մնացեալներն իբր 30,000,000

Աւելի ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել ի գրասենեակս ընդհանուր գործակալութեան, Ղալաթիա, Մահմուտիէ փողոց, Թիւ 2, Հերէմեան խան, Գամմոնտցի Պանդային դիմաց։

Ընդհանուր գործակալք բովանդակ Թուրքիոյ և Յունաստանի
ՍԻՄՈՆ ՖԱՅՍԷՐԼԵԱՆ և ԸՆԿ.

186

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Հայվանաթը վերջի իշուն միւպարեա օլունճաղը էվվելճէ իլան գէլընան մալիմէլմգտար սամանրն պէհէր ճէթիտ գանիթարը օն պէշ ղրուշ օն փարայա Թալիպի էօֆտէթիտէ օլու�շ Թըշրին էվվելը բումինին տէօրտինճիւ չարչէնպիհ կիւնիւ գարարը գաթիսի վիրիլէճէկինտէն իթասրնա Թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազիմաթ տայիրէսինէ կէլմէյէրի իլան օլունուր։

30 Իւլուլ 1889 — 847
Նո. 22 — 2—3

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Գուվվէյի մէրքէզիյէնին պէր սէնէլիք իտարէսի իլէ Թարապլուսը Ղարպ ֆէրգասընա կէօնտէրիլմէք իւզրէ միւպարեա օլունճաղը էվվելճէ իլան գէլընան բիրինճէլերին Թըշրին էվվելը բումինին տէօրտինճիւ չարչէնպիհ կիւնիւ գարարը գաթիսի վիրիլէճէկինտէն վէ իրթէսի կիւնիւ եիւզտէ պէշ Թէնգիլի գապուլ օլունճաղընտան իթասընա Թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազիմաթ տայիրէսինէ կէլմէյէրի իլան օլունուր։

30 Իւլուլ 1889 — 848
Նո. 23 — 2—3

VICHY

ՎԻՇԻ

Ֆրանսա (գաւառ Ալիէի)

ԿԱԼՈՒԱԾ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԳՆՈՒԹԵՒՆ

Վարչութիւն՝ Փարիզ, 8, Պուլվար Մոնմարթր

ՀԱՆԳԻՍՏՐՈՅ ԵՂԱՆԱԿ

PASTILLES DIGESTIVES. — Այս շաքարները Վիշիի մէջ պարունակուած են Ջերմուկներէն եկած աղով, անտրծանամ են և ասպահով դարման մ'են դիւրամարսութեան դէմ։

SELS de VICHY pour BAINS. — Այն անձանց համար որք չեն կրնար Վիշի երթալ։

Կեղծէն զգուշանալու համար, տոյն դեղերու և ջիւղերու վրայ պահանջել ԸՆԿԵՐՈՒԹԵՒՆ դրօշմ։ Կը գտնուի Պոլսոյ բոլոր դեղագործաց քով։ 268

ՄԱԴԴՈՆԻ

ԿԻՍԱՇԻՊՂԸՐ

ՀԱՆԳԻՍՏԻՆ ԲՆԱԿԱՆ ՋՈՒՐ

Կալաքարային թթուուտ աղբիւր ամենամաքուր

ՍԵՂԱՆ ԼԻՄՈՆԱԾՈՅ ԵՒ ՁՈՎԱՐԱՐ ԸՄԲԵԼԻ

Հաղթու, խանգափորի բորբոքմանց, ստամոքսի և աղեաց համար յանձնարարեալ։

Հայերիւս Մադդոնի, Գարլըսպատ և Վիեննա — 47

ՔԱՈՒՉՈՒԿ ՄՈՒՃԱԿ

(ԼԱՍԴԻԲ)

ՀԱՆՐԱԾԱՆՈՒԹ ՆՈՐԹՀ ՊՐԻԹԻՆ ԲԻՈՒՐ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

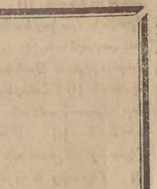

Մեր յամառօրդներու փափաքանց համաձայն, մեր այս տարուան քաուչուկ մուճակներն, որք իրենց վրայ իրրեւ նշան կշիռ մը կը կրեն, խիստ ճարակաւոր, նուրբ և հաստատուն շինուած են նոյնպէս բէրէտով։

Պոլսոյ հրապարակին վրայ երկար տարիներ ի վեր ճանչցուած է թէ մեր քաուչուկ մուճակները կը դիմանցնին քան տարիք ի վեր գործածուած բոլոր մուճակները։

Մեր մուճակներու ներքին կողմը կշիռի մը և արտաքին կողմն ալ տիպի մը պատկերը դրոշմուած է իրրեւ նշան։ Կը վաճառուին ի Պոլիս Սուլթան Համամ աղրիւրի մօտ Սեպուհ ագա Տէմիրճեանի Թիւ 47 և 49 խանութին և բոլոր քաուչուկ մուճակ վաճառողներու քով։ Կեդրոնատեղին է ի Պոլիս, Պահճէ Գարու, Գոճաման Օղլու խան, Ճորճի Կիւրսիի Թիւ 13 մէթրանոցը — 837

ՅՕԳԱՅԱՒԻՐ ԵՒ ՄԻԶԱՆՑՔԻ ՔԱՐԸ

ՁԵՆ ԿՐՆԱՐ ԲՈՒԺԻԼ ԱՌԱՆՑ ԼԻԹԻՆԻ

Շ. ԸՆ Բէրբէրիլի հատուոր Սէլ որ Լէրինները, փոքրաքանակ առնուելով, քիչ ժամանակի մէջ կ'անհետացնեն միգանցքին մէջ գտնուող տաքը և քարը։ Այս երեւոյթով կը բացատրուի իրենց ազդեցութիւնն ընդդէմ վերեւ նշանակեալ հիւանդութեանց։ — 445

ԼԸ ԲԷՌԴՐԻԷԼ և ԸՆԿ. LE PERDRIEL & Cie. Ի ԲԱՐԻԶ և Դեղարանաց մէջ։

EMULSION SCOTT

(ՍԿՕՏԻ ՕՀԼԷԲԷԿ)

ՄՈՐԻՒ ՁԿԵՆ ՕԱՈՒՏ ԻՒՂ

ԻԼՅՈՖՊԷԼ ՊԷ ՀՕԼ Ի ՍԿՈՏԼԱՆԴԱ

Պատրաստեալ ձեռամբ ՍԿՕՏԻ և ՊՕՈՒՆԻ, ի Նիւ-Եորք։

Կաթին չատ ախորժակամ է

Մորիւ ձկան հոտ իւղի բոլոր յատկութիւններէն զատ, իբրեւ ոսկրեղիններու յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ թոքախտը
Կը բուժէ անարիւնութիւնը
Կը բուժէ խոյլերը
Կը բուժէ հաղը, ցրտառութիւնները
Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը
Կը բուժէ մանկանց ճղաղուութիւնը

Բժիշկներէն ընդունուած է, ախորժ համ ու հոտ ունի, դիւրամարս է, և ամենէն փափուկ ստամոքսներէն կը տանին զայն։

Կը վաճառուի դեղաւորը դեղավաճառաց և դեղագործաց քով։
Դրամատարաք ի Կ. Պոլիս. ՀԱՄՄԵՐ ԵՒ ՀԻՐՉԼԻ. — 443

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լէվանտէն և Մէրէրիրական Դէօլ Բանող շոգենաւք

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Քանդիա	4200	Նիֆիզօ	3000
Յէրու	4000	Օսպրիա	3000
Օսմանլի	4000	Դէրթիս	3000
Սէսոստրիս	3250	Բէրա	3000
Թիպա	3250	Լօգիւս	800
Մակատոյա	3250	Օլինտա	800
Մարիօթիս	3250	Սէսիլ	700

Մաքսոյա չոգենաւը, նուազագոյն թոնաժ, հոկտեմբերի 7/19 Էվիզրուէլէն ասա կ'սպասուի ընդհանուր վաճառքով։

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ.
Ուէթոլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
276 — 31, Ճէյմս Մէրիդ, Լիվերբուլ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՒԵԱՆ
Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսէլիոյ և Բօռիկի դէօլ կանոնաւորապէս բանող

Ուղղակի և արագ ուղեւորութիւն

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնելով,
Ա. կարգ 300 ֆրանք
Բ. » 220 »

Նուազագոյնի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատարն
ԹԻՄՈԹԷ ԲԸՊՈՒԼ
Թիւ 17-18 Ռիւիլիք Միւսէթ
371 — Մոմխանէ փողոց, Թիւ 14

Ա. ... — Ս. ՏԱՐԱՏԵԱՆ
ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՑ

1240

NÉVRALGIES

Pilules du Docteur Moussette

Les VÉRITABLES PILULES MOUSSETTE calment et guérissent les *Névralgies* les plus rebelles, la *Migraine*, la *Gastralgie*, la *Sciatique*, les *Affections rhumatismales* aiguës et douloureuses ayant résisté à tous les autres remèdes.

Les VÉRITABLES PILULES MOUSSETTE doivent être prises aux repas. Le premier jour on prendra 3 pilules : une le matin, une au déjeûner et une le soir au dîner. Si on n'a pas éprouvé de soulagement, on prendra quatre Pilules le second jour, deux le matin, une au déjeûner, et une au dîner. Il ne faut pas en prendre plus de quatre par jour.

Exiger les VÉRITABLES PILULES MOUSSETTE *de* CLIN & Cie, *de* PARIS, *que l'on peut se procurer chez les Droguistes et les Pharmaciens.*

ՆՈՒՊԻԱԿԱՆ ՆԵՐԿ

Խիստ յարմար է ներկելու համար կոշիկներն որք առաջին անգամն կը փայլին, առանց խոզանակելու պէտք ունենալու։ Այս փայլն, որ նշանաւոր պայծառութիւն մ'ունի, ամրողջ շաբաթ մը կը տեւէ։ Կոշիկներն անթափանցելի կ'ըլլէ ջուրի և խոնաւութեան։ Տիզմը կամ ուրիշ աղտեղութիւնները դիւրաւ կը վերցուին թրջելով լոսոյ մը, առանց փոխելու ներկին փայլը կամ գոյնը։

Այս ներկը կը յարմարի արանց և կանանց ամէն տեսակ կոշիկներու։ Կարելի է գործածել զանն նորոգելու համար ճամբորդութեան կաշեանուշկիները։

Գործածման եղանակ. Ներկելի տարբերային խնամով արել, այնպէս որ հին ներկին հետք չմնայ։ Ապա փայլուն հնդոգիկն քսել, կամ՝ սպունգի կարով մը կամ՝ վրձնով։ Թրջուած մատերդ մատերդ ինքնին կը չորնայ։

Զգուշանալ կեղծերէն.

Ընդհանուր կեդրոնատեղին է ԷՍՄԻՆՆՕ ԳԱՐՈՒԱՆԱ, Անգլիական Ընդհանուր մթերանոց, Վիկտորիա, Կոշկանոցի քով, կայսրան Ղալաթիա։ Թիւ-Շիշլի թրամուէյից, Թիւ 95 և 97. Ղալաթիա։ — 78

ԴԵՂ ՁԵՐՄԻ ԵՒ ՏԵՆԴԻՑ

Ցաղթող Այէրի ջերմային հիւանդութեանց այս դեղն՝ որ անխառն բալզամութիւն մի է զուտ բուսեղինաց, է դառնահամ և ազդու կապդուրիչ ամէն տեսակ ֆիզիկական խանգարմանց, որ յառաջանան ճախճախուտ վայրերու ջերմուկի մոլորից վատ ու ապականեալ օդերէն, որուն օգտակարութիւնը և ապաքինիչ նպաստ յատկութիւնը երաշխաւորեալ է նորա անհամար արդեանցը սաստիկ դիտութեամբն։ Այս ֆիզիկական խանգարումներն յառաջ կուգան օդին մէջ լողացող թունաւոր անեմարթի նիւթից միջոցաւ, որք թոքերին անցնելով կը մտնեն արեան մէջ, կը խանգարեն լեարդը, և յառաջ կը բերեն տեսակ տեսակ ջերմեր և տենդեր, և արեան թունաւորումն, որոց աս անունները տրուած է. ջերմն և սարսուռ, թագուն ջերմ, պարբերական ջերմն, ընդհատեալ ջերմն, մաղձային տենդ և հրատապ տենդեր։

Թունաւորեալ օդերէ պատճառեալ հիւանդութիւնք կը պատահին այն տեղեր ուր մինչեւ որոյ ապականեալ և թունաւորեալ է ճահիճներէ կամ ճախճախուտ վայրերէ բուրեալ ժանտոտ նիւթերով, կամ բաց ապականոցներէ և ափանոներու ծակտիկներէն ելած թունաւոր կաղերով, որոց մարդի կը ծծեն ինչպէս ութեամբ։

Այէրի ջերմի ու տենդից դեղն կը ինկի այդ թունաւոր նիւթից կամ կաղերու ազդեցութիւնը և դուրս կը վանէ զայն մարմնոյն մէջէն, որպ գործածութիւնն սուսգապէս անվտանգ և անվնաս է և օգուտ ստացող, մանաւանդ հրատապից հանիմատ գործածուի։ Կը ծախսուի Մինասեան և ընկերաց Ամերիկեան վաճառատան մէջ և Ղալաթիա Գաստանգեռպրոյ։ — 166

ՇԻՐՔԷԹԻ ԹԱՑՐԻՅԷԼԻ

ՇՈԳԵՆԱՒԻՒՂ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿԸ

1889 Հոկտեմբեր 3 Երեքշաբթի օրէն սկսեալ մինչև յետոյ մինչեւ յանձնարարութիւն

(Բացի կիրակի օրերէն) Եւրոպական եղեռէն կամաքլի ելնող շոգենաւոց երթեւեկումը

ժ.	Ր.	
1 5	Եղենիմ. Մէզաբդ. Պէզիրեք. Թարպ. Եղենիք Պոյճ. Ր. Հիսար (Ասնավուտգիւղի շոգենաւերն հետ պիտի հաղորդակցի)	18
1 45	Եղենիմ. Մէզդ. Պէզրգ. Թարպ. Եղենիք. Մերկ Ր. Հիսար Պէշիքթաշ Ասնավ. շոգենաւն հետ պիտի հաղորդակցի սաբ. օրերը 2 10)	21
2 25	Ր. Ա. Գալաթ Մէզդ, Պէզրգ. Թարպ. Պէշիգոզ մինչեւ Գանտիլի (Գանտի. շոգ. հետ պիտի հաղորդակցի. ուր օրերը Վանիք. Զէնկ. Պէյլ Գէկ Պէշիք)	32
2 30	Եղենիմ. Մէզդ. Պէզ. Թարպ. Եղենիք. Պէշէն. Մերկ Ր. Հիսար [Ասնավուտգիւղի շոգ. հետ պիտի հաղորդակցի բացի ուրբաթէն)	17
3 15	Եղենիմ. Մէզաբդ. Պէզիրեք. Թարպ. Եղենիք Պէշէն. Մերկէն Պոյճ. Ր. Հիսար Պէշիք (Ասնավ. գիւղի շոգ. հետ պիտի հաղորդակցի. Ուրբաթի օրերը Ասնավ. Գուրբ. Օրթ. Պէշ.)	34
4 30	Եղենիմ. Մէզդ. Պէզ. Թարպ. Եղենիք. Պէշէն. Մերկ. Պոյճ. Ր. Հիսար. Պէշիք Ասնավ. Գուրբ. Օրթ. Պէշիք.	18
6 —	Եղենիմ. Մէզդ. Պէզիրեք. Թարպ. Եղենիք. Պէշէն. Մերկ. Պոյճ. Ր. Հիսար Պէշիք Ասնավ. Գուրբ. Օրթ. Պէշիք.	21
7 —	Եղենիմ. Մէզաբդ. Պէզիրեք. Թարպ. Պէշրգոզ Բացի Եղենիք. Մերկ. Գանտիլ. Ր. և Ա. Հիսար Գանտիլ. Ասնավ. Զէնկ. Պէյլեր. Օրթաք. Գուրգ. Պէշիք. Իսկ.	2
8 15	Ա. և Ր. Գալաթ Եղենիմ Մէզաբդ. Պէզ. Թարպ. Եղենիք. Մերկ. Ր. Հիսար Պէշիք Ասնավ. Գուրբ. Օրթ. Պէշիք.	32
10 —	Մէզաբդ. Պէզ. Թարպ. Եղենիք. Մերկ. Ր. Հիսար. Ասնավ. Օրթաք. Պէշ.	33
Գրիգորիանէն կամաքլի ելնող շոգենաւ		
12 30	Ասնավ. Գուրբ. Օրթ. Պէշիք.	25
12 35	Եղենիք. Պէշէն. Պոյճ. Ր. Հիսար Պէշիք Ասնավ. Գուրբ. Օրթ. Պէշիք.	9
1 —	Պէշիք Ասնավ. Գուրբ. Օրթ. Պէշիք.	19
1 35	Ասնավ. Գուրբ. Օրթ. Պէշիք.	2
2 —	Ր. Հիսար Պէշիք Ասնավ. Գուրբ. Օրթ. Պէշիք.	25
2 45	Ր. Հիսար Պէշիք Ասնավ. Գուրբ. Օրթ. Պէշիքթաշ Գալաթ (Ուրբաթ օրերը 3ին)	19
3 30	Ր. Հիսար Պէշիք Ասնավ. Գուրբ. Օրթ. Պէշ.	23
4 15	Պէշիք Ասնավ. Գուրբ. Օրթաք. Պէշիք. Գալաթ. (Ուրբաթի օրերը Գալաթ. չպիտի հանդիպի)	25
10 50	Ր. Հիսարէն ուղղակի կամուրջ	25
11 20	Պէշիքէն ուղղակի կամուրջ (բացի ուրբ.)	2
Ալանիան եղեռէն կամուրջ կ'ելնող շոգենաւ		
12 45	Վանիք. Զէնկ. Պէյլ. Գուրգ	34
1 —	Պէյրգոզ Բաշալա. Զուպուգ. Գանդ. Ա. Հիսար Գանտ. (Գանտ. պիտի հաղորդ.)	23
1 35	Պէշիք Գանտ. Վանիք. Զէնկ. Պէյլ. Գուրգ. Պէշիքթաշ	28
2 30	Գանտ. Վանիք. Զէնկ. Պէյլ. Գուրգ. Պէշիք.	33
3 5	Պէյրգոզ Բաշալա. Զուպուգ. Գանդ. Ա. Հիսար Գանտ. (Գանտ. պիտի հրդ. Ուրբաթի օրերը Վան. Զէնկ. Պէյլ. Գուրգ. Պէշիք.)	32
3 45	Գանտ. Վանիք. Զէնկիլէր. Պէյլերգ. Գուրգ. Իսկիւսար (Բացի ուրբաթէն)	25
4 45	Գանտ. Վանիք. Զէնկիլէր. Պէյլերգ. Գուրգ. Իսկիւսար (Բացի ուրբաթէն)	17
4 45	Պէյրգ. Բաշալա. Զուպուգ. Գանդ. Ա. Հիսար Գանտիլ. Վանիք. Զէնկ. Պէյլ. Գուրգ. Պէշիք (Ուրբաթի օրերը 5ին Պէյ-էն Թարպ. Լս Հնդպելով.)	28
6 45	Մերկ. Ր. Ա. Հիսար Գանտ. Ասնավ. Զէնկ. Պէյ. Օրթ Գուրգ. Պէշիք. Իսկ.	19
9 15	Պէյրգիւք. Թարապիա Պէյրգ. Բաշալ. Զուպ. Գանդ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Զէնկ. Պէյլ. Գուրգ. Իսկիւսար	23
10 20	Գանտ. Զէնկ.	28
11 —	Գուրգէն ուղղակի կամուրջ	19

(Բացի կիրակի օրերէն) Եւրոպական եղեռէն կամաքլի ելնող շոգենաւոց ժամերը

ժ.	Ր.	
1 30	Պէշիք. Օրթաք. Գուրգ. Ասնավուտ. Պէշիք. Ր. Հիսար Պոյճ. Եղենիք. Թարպ. Պէշ. Մէզաբդ. Եղենիմ.	34
2 45	Գալաթ. Իսկ. Պէշիք. Գուրգ. Օրթ. Պէյլեր. Զէնկիլ. Ասնավ. Գանտիլ. Ա. և Ր. Հիսար Գանտիլ. Մերկ. Եղենիք. Բաշալ. Պէյգ. Թարապ. Պէշ. Մէզ. Եղենիմհայլէ	2
3 —	Պէշիք. Օրթաք. Ասնավուտ. Ր. Բուռնլի Հիսար Մերկ. Եղենիք. Թարպ. Պէշ. Մէզդ. Եղենիմհայլէ	18
4 15	Պէշիք Օրթ. Գուրգ. Ասնավ. Պէշիք Ր. Հիսար Պոյճ. Եղենիք. Թարպ. Պէշ. Մէսար. Եղենիմ.	21
5 10	Իսկ. Պէշիք. Գուրգ. Օրթաք. Պէյլ. Զէնկ. Ասնավ. Գանտ. Ա. և Ր. Հիսար Գանտ. Մերկ.	19
6 —	Գալաթ. Պէշիք. Օրթաք. Գուրբուլ. Ասնավ. Պէշիք. Ր. Հիսար Մերկ. Պէշ. Եղենիք. Պէյգ. Թարապ. Պէշ. Մէզդ. Եղենիմ. և Գալաթէնք	32
7 —	Պէշիք. Իսկ. Գուրգ. Պէյլ. Զէնկ. Ասնավ. Գանտ. Ա. և Ր. Հիսար Մերկ. Եղենիք. Պէյգոզ Թարպ. Պէշիքեր.	23
8 30	Պէշիք. Օրթ. Ասնավ. Պէշ. Ր. Հիսար Մերկ. Եղենիք. Թարպ. Մէսար. Պէշ.	33
10 —	Եղենիք. Պէյգոզ Թարապ. Պէշիքեր. Մէզաբդ. Եղենիմ. [Բացի ուրբաթէն]	21
10 30	Ր. Հիսար Պոյճ. Մերկ. Պէշ. Եղենիք. Թարպ. Պէշիքաքէր. Մէզաբդ. Եղենիմ.	17
11 10	Եղենիք. Թարպ. Պէշ. Մէզդ. Եղենիմ.	32
11 35	Պէշիք Ր. Հիսար Պոյճ. Մերկ. Պէշ. Եղենիք.	19

Գրիգորիանէն Արնավուտգիւղ երթեւեկող շոգենաւոց ժամերը

ժ.	Ր.	
1 20	Ուղղակի Ր. Հիսար	25
2 5	» »	19
3 40	Ուղղակի Պէշիք (Բացի ուրբաթէ)	33
9 55	Պէշիք. Օրթ. Գուրբուլ. Ասնավ. Պէշ. Ր. Հիսար (Ասնավ. Գիւղ շոգենաւերն հետ պիտի հաղորդակցի)	25
10 35	Պէշիք. Օրթ. Գուրբ. Ասնվ. Պէշիք	2
11 15	Գալաթ. Պէշիք. Օրթ. Գուրբ. Ասնավ. Պէշիք Ր. Հիսար. Պոյանճիք.	26
11 40	Պէշիք. Օրթ. Գուրբուլ. Ասնվ. Պէշիք (Բացի ուրբաթէ)	26
12 —	Պէշիք. Օրթ. Գուրբ. Ասնվ.	2

Կամաքլիքէն Ասիական եղեռէն երթեւեկող շոգենաւոց ժամերը

ժ.	Ր.	
9 30	Իսկ. Գուգդ. Պէյլէր. Զէնկիլ. Վան. Ր. Հիսար	28
8 5	Իսկ. Գուգդ. Պէյլ. Զէնկ. Վանիք Գանտ. Ա. Հիսար Գանտ. Զուպուգ. Բաշալ. Պէյգ. (Ուրբաթի օրերը Թարպ. Պէշիք.)	28
3 10	Ուղղակի Գանտիլի (Բացի ուրբաթէ)	25
4 5	Ուղղակի Գանտիլի (Բացի ուրբաթէ)	17
9 25	Պէշիքթաշ. Բուգդիգոնտ. Պէշիք Զէնկիլ. Վանիք. Գանտիլ. (Գանվաքներ գալոզ շոգենաւերն հետ պիտի հաղորդակցի)	28
10 5	Գանտիլի Ա. Հիսար Գանտ. Զուզ. Բաշալ. Պէյգ. Թարապ. Մէսար. Պէշ. Գանվաքներ (Ուրբաթերը Պէշիք.)	18
10 40	Իսկ. Գուգ. (Բացի ուրբաթէ)	19
10 45	Պէշիքթաշ Բուգդիգոնտ. Պէյլեր. Զէնկիլ. Վան Գանտ. Պէշիք (Ուրբաթի օրերը Իսկ. (Գանտ. Վանիքի շոգ. հետ պիտի հաղորդակցի)	34
11 20	Գանտիլ. Ա. Հիսար Գանվաք. Զուզ. Բաշալ. Պէյգ. Մէսար. Պէշ.	23
11 35	Գանվաք. Պէյգ. (Ուրբ. օրերը 11 25)	23
11 45	Գանվաք. Գուգ. Պէյլ. Զէնկ. Վանիք.	33

ԻՍԿԻՒԻՍԱՐԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐ

Իսկիւսարէն	Կամաքլի	Կամաքլիքէն	Իսկիւսար
— —	— —	— —	— —
— —	6 20 Պէշիք	1 — *	6 15
12 30 *	7 5	1 20 Պէշիք	7 5
1 —	8 Եկիսոսի	2 —	8 15
1 30 Պէշիք	8 20 Պէշիք	2 30	9 5
2 —	9 —	2 35 Վ.ոսի	9 50
2 30	9 30	3 5 Վ.ոսի	10 10 Պէշիք
3 —	10 — Ֆէրդ	3 10	10 30 Ֆէրդ
3 30	10 20 Պէշիք	3 45 Պէշիք	10 40 Գ.
3 45 Ֆէրդ	10 50	4 15	11 —
4 20	11 — Գուգդ	4 30 Ֆէրդպօթ	11 20 Ֆէրդ
4 50	11 10 Ֆէրդ	5 10 Վ.ոսի.	11 20
5 30 Ֆէրդ	11 20	5 15	11 50
5 20 Վ.ոսի	11 40	5 35 Պէշիք	11 55 Գ**
5 50	12 5	6 15 Ֆէրդպօթ	12 5
— —	— —	— —	— —

ԿԻՐԱԿԻ ԵՒ ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐ

Իսկիւսարէն	Կամաքլի	Կամաքլիքէն	Իսկիւսար
— —	6 15 Պէշիք	— —	6 15 Ֆէրդ
— —	7 5	— —	6 15
1 —	8 — **	1 20 Պէշիք	7 5
1 45 Պէշիք	8 20 Պէշիք	2 —	8 15 *
2 30	9 —	2 35 Վ.ոսի.	9 5
3 —	9 30	3 5	9 45
3 30	10 — Ֆէրդ	3 10	10 10 Պէշիք
3 45 Ֆէրդպօթ	10 10 Պէշիք	3 45 Պէշիք	10 30 Ֆէրդ.
4 20	10 40	4 30 Ֆէրդպօթ	10 40
5 5	11 10	4 45	11 20
5 30 Ֆէրդպօթ	11 10 Ֆէրդ	5 10 Վ.ոսի.	11 20 Ֆէրդ
5 35	11 40	5 20	11 40
— —	12 5	5 40 Պէշիք	12 5

ՀԱՐՒՄ ԻՍԿԼԷՆԻ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐ

ԲԱՑ Ի ՈՒՐԱԹ ՕՐԵՐԷՆ

3 15	Հարեմեն Սալանճագ (բացի ի կիրակի օրերէն)	
4 30	» »	
10 40	» » (բացի ի կիրակի օրերէն)	
11 25	» » (Կիրակի օրը ժ. 10 45ին)	
2 50	Կամուրջէն Հարեմ Սալանճագ (բացի ի կիրակի օրերէն)	
4	Կամուրջէն Հարեմ անտի Սալանճագ	
10 10	Կամուրջէն Հարեմ անտի Սալանճագ (բացի ի կիրակի օրերէն)	
11 10	Կամուրջէն Հարեմ անտի Սալանճագ (Կիրակի օրերը ժ. 10 30 ին).	

ԻՍԿԻՒԻՍԱՐ ՍԻՐԻՆՋԻ ԻՍԿԼԷՆԻ ԵՒ ԳԱԼԱԹԱՅԻ ՄԻՋԵՒ ԿԱՌԱՎԱՐՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐԻ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԵՐԸ

3 45	Իսկիւսարէն Գալաթայ Սիրքէճի
5 30	Իսկիւսարէն Սիրքէճի
10 —	Իսկիւսարէն Սիրքէճի
11 10	» Գալաթայ (Եղեռի գիւղի շոգենաւերն հետ կը հաղորդակցի)
4 30	Սիրքէճիէն Իսկիւսար
6 15	Սիրքէճիէն Գալաթայ Իսկիւսար
10 30	Սիրքէճիէն Իսկիւսար
11 20	Գալաթայէն Իսկիւսար

* Այս երթեւեկութիւնն Հրեից ազգերուն, և շաբաթ օրերը Գուգդ. չպիտի հանդիպի։
** Բացի Կիրակի օրերէ։
*** Միայն Կիրակի օրերը Պէշիքթաշ.
» Այս երթեւեկութիւնք Հակ. 17ին վերջ տեղի չեն ունենար։

Ծան. — Ոչք մի գալաստ եղած տաեն, շոգենաւը երթից գանուած տեղը ոչ թաթ Ե.ան։ — 181